Fabula rasa

1990: CINE-A STAT CINCI ANI LA RUȘI NU POATE GÎNDI CA BUSH !

2002: CINE-A STAT CINCI ANI LA RUȘI SE POATE-NFRĂȚI CU BUSH !

Morala: NATO frîntă, că ți-am dres-o!

credință
iubire
speranță

PUNCTE CARDINALE

ANUL XII
Nr. 12/144

Decembrie
2002

16 pag. - 10000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NAȚIONAL-CREȘTINA

Circulație în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANȚA, ELVEȚIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

MAI BINE PREA TÎRZIU DECÎT NICIODATĂ !

O POLITICĂ EXTERNĂ DUPLICITARĂ ȘI PERDANTĂ

Venirea la putere a președintelui Bill Clinton pe banii comuniștilor chinezi care au contribuit la finanțarea campaniei sale electorale a implicat o serie de concesii în politica externă a Americii, nu numai față de China, invitată la Organizația Mondială a Comerțului în pofida reprimării sîngeroase a opozanților respectivului regim comunist, ci și față de ceilalți *challenger*-i ai Statelor Unite. Astfel, deși C.I.A. avertizase Casa Albă în privința implicării președintelui Boris Elțin și a premierului Cernomîrdin în operațiuni de spălare a banilor, Rusiei i-au fost acordate numeroase *împrumuturi politice* prin presiunile exercitate la adresa F.M.I. de către S.U.A. (principalul cotizant al acestui organism financiar internațional) – situație care a provocat scandaloasa demisie a directorului F.M.I., Michel Camdessus. În Orientul Mijlociu, în "clasicul" litigiu dintre arabi și evrei, S.U.A., în mod surprinzător, au dat cîștig de cauză celor dintîi ("pretinii" tradiționali ai rușilor !) prin acceptarea înființării (cu termen calendaristic !) unui stat palestinian cu capitala în estul Ierusalimului. Riposta Israelului nu s-a lăsat așteptată. Pacea din Orientul Mijlociu, încheiată în condiții defavorabile Israelului, a fost repede anulată de împușcarea premierului Yitzahak Rabin (promotorul israelian al păcii) de către extrema dreaptă israeliană, urmată la puțin timp de implicarea lui Bill Clinton (promotorul american al păcii) în scandalul Lewinski. Cei care au urmărit cu atenție desfășurarea etapelor acestui scandal intens mediatizat nu au putut să nu remarce lucrătura – tipică serviciilor secrete – prin care Bill Clinton ajungea să fie acuzat nu de imoralitatea unei relații extraconjugale, care n-ar mai fi avut nici un efect la sfîrșitul celui de-al doilea mandat prezidențial, ci de sperjur și obstrucționarea justiției. Pentru aceste culpe, foarte grave, președintele ar fi putut înfunda pușcăria... dacă n-ar fi lăsat baltă înființarea scontatului stat palestinian cu capitala la Ierusalim!

În replică, bombardînd America cu avioane *kamikaze*, teroriștii arabi n-au putut pune la bătaie decît fanatismul lor sinucigaș și "carnea de tun". În privința *concepției*, însă, este foarte probabil că ei au fost "ajutați" și de această dată tot de serviciile secrete ale armatei ruse, provenite din redutabilul G.R.U. (care a pus la cale și lovitura de stat din România, din decembrie 1989).

AMERICA – TREZITĂ DIN PUMNI

Cui a servit bombardarea Americii? Nu arabii – ale căror deziderate politice au rămas în continuare nerealizate – au fost adevărații beneficiari ai acestei lovituri, ci moneda euro, aflată la concurență cu dolarul, dar, spre deosebire de acesta, ținută în viață printr-o continuă respirație financiară artificială. Nu trebuie uitat că bombardarea Americii – cu consecințele ei imediate: destabilizarea economiei, amenințarea cu falimentul a unor mari companii, scăderea vertiginoasă a bursei americane și a încrederii în dolar – a avut loc cu puțin înaintea lansării *de facto* pe piață a monedei euro, care pînă atunci nu existase decît ca abstracție financiară. Și toate acestea – pe fondul periculoasei apropieri de Rusia a Uniunii Europene, tot mai domice de emancipare de sub tutela americană... În aceste condiții, nu este exclus ca Bin Laden să se ascundă în acea parte a Europei din care Rusia și-a retras armatele, dar nu și serviciile secrete (care, după căderea comunismului, continuă să-și exercite influența asupra anumitor lideri politici și de opinie europeni). După cum informează cotidianul britanic *The Times*, "cei mai mulți teroriști legați de rețeaua teroristă Al-Qaida, care a revendicat atentatele din 11 septembrie 2001, s-ar afla în Europa de Est, o regiune care a devenit între timp placa turnantă a acestora".

Rațiunile concurențiale anti-europene au determinat pînă nu demult S.U.A. să întrețină fragilitatea flancului sudic al N.A.T.O., prin neincluderea României în Alianță în primul val, și chiar să destabilizeze situația din această zonă, prin susținerea inițială de către C.I.A. a teroriștilor musulmani U.C.K. Crearea unei Albanii Mari, prin unificare cu provincia Kosovo, ar fi reprezentat un baraj etnic și religios covârșitor în calea extinderii Uniunii Europene. Doar vocea oficială a Israelului, care s-a împotrivit răspicat creării unui puternic stat musulman în centrul Europei, i-a făcut pe americani să renunțe la intenția lor de a-i sprijini pînă la capăt pe separatiștii albanezi. În consecință, Albania musulmană nu s-a mai unificat în răspărul "creștinismului" integrator al U.E. Dar rușii au fost lăsați, în schimb, să participe la arbitrajul situației din fosta Iugoslavie, amenințînd Europa prin prezența surprinzătoare a trupelor lor la malul Adriaticii – unde nu mai puseseră piciorul pînă în acel moment. Astfel, doleanțele Israelului au fost respectate, iar pericolul musulman care destabiliza arhitectura de securitate a U.E. a fost înlocuit cu pericolul rusesc, făcînd necesar în continuare, pentru europeni, protectoratul american.

Bombardarea (la 11 septembrie 2001) pentru prima oară în istorie a Americii, în speță a clădirilor-simbol ale democrației și prosperității americane, a fost un inevitabil duș rece pentru duplicitatea perdantă a politicii externe americane. Trezită din pumni, în loc să se prăbușească în urma acestei lovituri năpraznice, America a fost nevoită să-și schimbe la 180 de grade politica externă, de la izolaționismul inițial preconizat de republicani, la refacerea autoritară a rolului hegemonic al S.U.A., mai ales prin întărirea și extinderea N.A.T.O.

LA RĂSCRUCE DE VÂNTURI

România este invitată să adere la N.A.T.O. în momentul în care în Europa bate un "vînt de libertate" anti-american cu iz de cazacioc. Prin extinderea N.A.T.O., America încearcă să împuște, dintr-un singur foc, doi iepuri: 1) blocarea influenței ruse dinspre Est spre Vest (pe care, pînă nu demult, S.U.A. o încurajaseră) și 2) reechilibrarea puterii de decizie (scindate de opoziția Germaniei și a Franței față de intervenția în Irak) prin atragerea de partea S.U.A. a noilor state invitate să adere la N.A.T.O.

Refuzul europenilor de a se lăsa antrenați împreună cu S.U.A. de partea Israelului, în conflictul din Orientul Mijlociu, poate fi explicat prin mai multe motive: 1) La o adică, America ar putea trăi din propriile ei resurse; Europa – nu ! 2) În timp ce America – incapabilă să asigure pacea în Orientul Mijlociu – își erodează imaginea de lider mondial, neimplicata Europă așteaptă (ca și Rusia) momentul prielnic pentru a încerca să preia controlul în zona cea mai sensibilă a lumii – trambulină (dar și loc de cădere !) pentru aspiranții la dominația globală. 3) În Europa (ca și în Rusia) există, la nivelul *inconștientului colectiv*, anumite pusee

Traian Călin UBA

(continuare în pag. 2)

2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003

O URARE DE MAI BINE PENTRU ANUL CARE VINE!

2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003 la mulți ani! 2003

MAI BINE PREA TÎRZIU DECÎT NICIODATĂ !

(urmare din pag.1)

antisemite refulate de actuala ordine americană. Din această cauză, extrema dreaptă europeană (partidele lui Jean Marie Le Pen şi Joerg Haider) se lasă remorcată de "locomotiva" antisemitismului reprezentată acum (în locul Germaniei de altădată) de acea parte a lumii arabe aflate într-un conflict deschis cu Israelul. În aceeaşi barcă se bulucesc şi sperietorile "naţionaliste" clocite în laboratoarele K.G.B.-ului – Vl. Jirinovski şi C. V. Tudor. Ceea ce nu vor să vadă nici cei care se aruncă orbeşte în tabăra ruso-arabă şi nici cei care doar cochetează cu ea, făcîndu-i cu ochiul, este faptul că pînă acum ordinea americană din Europa (cu toate imperfecţiunile şi injustiţiile ei) este singura care s-a dovedit totuşi capabilă să menţină şi să garanteze pacea dintre Anglia-Franţa-Germania-Rusia-Suedia – puteri care altminteri s-ar sfîşia între ele, peste capul celorlalte naţiuni tîrîte în conflictele respective.

Deşi ieşită din "zona gri" în urma invitaţiei de a adera la N.A.T.O., România va continua totuşi să se situeze, fără voia ei, la răscruce de vînturi – aspirînd, să se integreze ca "pupilă" a Americii într-o Uniune Europeană tot mai pronunţat anti-americană

PUNTE CĂTRE RUSIA S-AU VÂRF DE LANCE SPRE EST?

Puţini au fost dispuşi să înţeleagă faptul că forţele politice pro-occidentale (C.D.R.) au pierdut în faţa forţelor de sorginte sovietică (P.S.D.) pentru că România nu a fost în cărţile americanilor. În prezent, însă, diplomatica ducere cu zăhărelul a Rusiei de către diplomaţia americană nu mai trebuie să ne facă să ne temem de faptul că România ar putea intra într-o structură mixtă de securitate ruso-americană.

Ca politician, George W. Bush se confruntă şi el cu ispita dublului limbaj. La Bucureşti – aflat la doi paşi de urechea lui Putin – preşedintele american vede România nu ca pe "o zonă tampon" menită să separe Rusia de Europa, ci, dimpotrivă, ca pe "o punte către o nouă Rusie" – ceea ce, în interpretarea lui Mircea Geoană, înseamnă că "nu trebuie să mai vedem relaţia cu Rusia şi intrarea noastră în N.AT.O. ca un element de presiune sau ca o chestiune anti-rusească" (cf. *Evenimentul Zilei* din 25 noiembrie a. c.). De peste ocean, de la Casa Albă, fără să mai menajeze sensibilitatea lui Vladimir Putin, acelaşi George W. Bush declarase însă exact contrariul celor afirmate la Bucureşti: "Fizic vorbind, România va fi *vîrful de lance* al Europei extinse *spre Est* într-un mod semnificativ" (cf. *Adevărul* din 19 noiembrie) ! Fizic vorbind (la fel ca preşedintele Bush), nu putem să nu remarcăm că lancea este, prin definiţie, o armă de atac – îndreptată de către Bush din România spre Est, adică împotriva Rusiei. În favoarea acestei orientări de contracarare a influenţei ruse pledează faptul că America nu a condiţionat invitarea României de a adera la N.A.T.O. de parafarea de către ţara noastră a tratatului de bază cu Rusia. De-abia acum, după ieşirea din "zona gri" şi intrarea noastră sub umbrela N.A.T.O., România are posibilitatea de a negocia acest tratat – dacă, bineînţeles, iubitul ei conducător doreşte acest lucru !

Problema este *în ce condiţii* îşi asumă România *rolul* şi *riscul* "vîrfului de lance". Ţările române au mai fost "vîrf de lance" împotriva Imperiului Otoman fără ca Apusul să se sinchisească de eforturile de război prin care noi îi apăram civilizaţia şi bunăstarea. Ca să nu mai vorbim că România s-a mai aflat în postura de "vîrf de lance" chiar împotriva Rusiei ! Consecinţele ? Chiar şi la ora invitării noastre de a adera la N.A.T.O., gemem încă – cu "binecuvîntarea" iniţială a Americii – sub cizma P.S.D.-istă a Rusiei !

ARMATA E CU NOI?

Singura replică la suspiciunea preşedintelui Putin cu privire la consecinţele extinderii N.A.T.O ("organizaţiile militare îşi fac propria analiză a situaţiei şi evaluează *posibila desfăşurare de forţe în teritoriile care fac obiectul lărgirii*" – cf. *România Liberă* din 19 noiembrie) este chiar desfăşurarea de forţe N.A.T.O. pe teritoriul României. Altminteri, *dekaghebizarea* serviciilor secrete (ratată de Victor Ciorbea, în absenţa mijloacelor coercitive), a armatei, a miliţiei (impropriu numite *poliţie* atâta vreme cît nu este demilitarizată!), a justiţiei, a redacţiilor, a mediului de afaceri şi a tuturor instituţiilor de importanţă naţională – este o simplă iluzie! Loialitatea armatei este decisivă pentru aplicarea eficientă a deciziei politice şi chiar pentru determinarea emiterii acestei decizii, în momente hotărîtoare. În România, în decembrie '89, a fost nevoie de o sîngeroasă lovitură de stat, cu tot tacîmul "revoluţionar", pentru că Ceauşescu era hotărît să opună rezistenţă faţă de *perestroika* gorbaciovistă, din cauza absenţei armatelor ruse de pe teritoriul românesc. În ţările în care trupele sovietice de ocupaţie au fost prezente, n-a fost nevoie decît de o simplă "indicaţie" de la Moscova pentru ca respectivii dictatori comunişti – văzînd pe geam ţevile tancurilor sovietice – să coboare docili din jilţ, fără a sta în calea "revoluţiei de catifea". *Mutatis mutandis*, e puţin probabil ca actuala mafie securistă (deţinătoarea capitalului *roşu* autohton) care conduce România (blocînd concurenţa capitalului occidental) să treacă de la oportunismul declaraţiilor de faţadă la punerea în practică a măsurilor de dekaghebizare a României, dacă nu va vedea pe geam ţevile tancurilor N.A.T.O. Numai dacă armata N.A.T.O. e cu noi şi e la noi, se creează posibilitatea demarării măcar a unei "revoluţii de catifea" în România. Situaţia este însă foarte delicată, deoarece partidele pro-occidentale se află acum într-o divizată şi anemică opoziţie. Unul dintre motivele invocate iniţial de Casa Albă pentru respingerea integrării României în N.A.T.O. a fost înţesarea serviciilor secrete româneşti de "ofiţeri de securitate cărora nu li se pot încredinţa secrete N.A.T.O.". Şi în prezent, "moştenirea securităţii continuă să-i îngrijoreze pe aliaţi" prin "riscul pe care-l prezintă accesul membrilor fostei securităţi la informaţiile clasificate N.A.T.O." (cf. *The Guardian* din 18 noiembrie). În acest context, colac peste pupăză, Ion Iliescu a decorat recent (pe şest!) o droaie de securişti din vechea gardă, cu o activitate în domeniu între 15 şi 25 de ani (cf. *România Liberă* din 20 noiembrie). Pas de mai înţelege ceva ! De parcă N.A.T.O. ar primit invitaţia să adere la Securitate ! Al cui "vîrf de lance" devine România ? Dacă avanpostul extinderii americane spre Est nu este cu desăvârşire "deratizat" prin toate cotloanele, acesta poate lesne deveni *calul troian* al Rusiei în N.A.T.O. !

SCHIMBAREA LA FAŢĂ A ROMÂNIEI?

În aceste condiţii, e greu de imaginat cum va începe schimbarea în România. Chiar de la vîrfurile P.S.D. ? Va sparge N.A.T.O. monopolurile securisto-mafiote care dictează politica de genocid a P.S.D. ? Sau vârfurile mafiei securiste din România au primit deja anumite garanţii din partea americanilor ? Spre deosebire de optimismul săltăreţ al politrucilor şi securiştilor intraţi peste noapte în hora N.A.T.O. din vechi reflexe slugarnice faţă de noul lor stăpân, cei care ne-am fript cu ciorba "revoluţiei" din '89, şi apoi a "schimbării" din '96, sîntem îndreptăţiţi acum să suflăm şi-n iaurt ! Deci, vom continua să (ne) întrebăm: Pe fondul concurenţei tot mai tensionate dintre S.U.A. şi U.E., va avea America interesul ca România să devină prosperă şi cu adevărat democrată, la standardele integrării europene ? Sau, urmărind doar interesele militare ale vîrfului lor de lance, americanii vor investi numai în modernizarea aeroporturilor, a porturilor, a infrastructurii şi cam atît? După intrarea României în N.A.T.O. va începe oare arestarea marilor rechini şi confiscarea de către statul secătuit a averilor acestora ? Sau bugetul pentru civili se va subţia şi mai mult din pricina alocării unor procente tot mai mari pentru modernizarea şi eficientizarea armatei – ca obiectiv prioritar, dacă nu chiar exclusiv, al "vîrfului de lance"? Şi Turcia e membră N.A.T.O., şi ea e "vîrf de lance" prin poziţia sa geo-strategică, dar societatea din această ţară continuă să fie puternic polarizată, ca şi cea din România: de-o parte – bogătanii atotputernici, de cealaltă parte – cei foarte săraci, lipsiţi practic de orice drepturi.

Invitarea noastră de a adera la N.A.T.O. vine în momentul în care România e pe cale de a încheia tranziţia de la o dictatură comunistă la o dictatură mafiotă. În timp ce clasa de mijloc din Occident se simte ameninţată cu dispariţia din pricina concedierilor masive rezultate în urma marilor fuziuni de trusturi la care obligă concurenţa globală, în România clasa de mijloc nici măcar nu s-a născut. Nu cumva, pentru români, vremea clasei de mijloc şi a democraţiei liberale a trecut fără să fi venit?

AU VENIT AMERICANII !

Discursul rostit de preşedintele George W. Bush
la Bucureşti, în 23 noiembrie 2002

Thank you, all. Thank you, Mr. President. Thank you for being out here in the rain. Thank you for such a warm welcome. Laura and I are honored to be in this great country. [*Aplauze*]

As we started speaking, a *rainbow* [*"curcubeul" – vechi simbol biblic al legămîntului cu Dumnezeu, devenit astăzi unul dintre semnele mişcării New Age*] appeared. [*Aplauze*]

God is smiling on us today. [*Aplauze*]

I'm proud to stand in this great square and to bring the good wishes of the American people. Today we reaffirm the friendship between your country and mine. I'm honored to carry a message to the people of Romania: We proudly invite you to join NATO, the great alliance of freedom. [*Aplauze*]

All around us are reminders of Romania's history and the culture we share. Close by is a church three centuries old, a symbol of the faith that overcomes all oppression. In this square, we see monuments to Romanian patriots who lost their lives and liberty – for the liberty of your nation. [*Aplauze*]

And here, in December of 1989, you broke the silence of your captivity. From that balcony, the dictator heard your voices and faltered and fled. Two generations of bitter tyranny ended, and all the world witnessed the courage of Romania, the courage that set you free. [*Aplauze*]

Since those days of liberation, Romania has made an historic journey. Instead of hatred, you have chosen tolerance. Instead of destructive rivalry with your neighbors, you have chosen reconciliation. Instead of state control, you have chosen free markets and rule of law. And instead of dictatorship, you have built a proud and working democracy. [*Aplauze*]

The path of freedom you have chosen is not easy, but it's the only path worth taking. I know that your hardships did not end with your oppression. America respects your labor, your patience, your daily determination to find a better life. Your effort has been recognized by an offer to NATO membership. We welcome Romania into NATO. [*Aplauze*]

NATO's invitation to join is also a vote of confidence that you will continue the hard work of political, economic and military reform. And as you do, you will have partners in all the nations of NATO. The promises of our alliance are sacred, and we will keep our pledges to all the nations that join us. Should any danger threaten Romania, should any nation threaten Romania, the United States of America and NATO will be by your side. [*Aplauze*]

As a NATO ally, you can have this confidence: No one will be able to take away the freedom of your country. [*Aplauze*]

NATO membership will make Romania more secure, and Romania will add to the strength of the NATO alliance as we face unprecedented new dangers. Already our troops are serving side by side in Afghanistan. Already Romania has joined the global coalition against terror. And we thank you very much. [*Aplauze*]

The world has suffered enough from fanatics who seek to impose their will through fear and murder. The NATO alliance and the civilized world are confronting the new enemies of freedom, and we will prevail. [*Aplauze*]

Your country also brings moral clarity to our NATO alliance. You value freedom because you have lived without it. You know the difference between good and evil because you have seen evil's face. The people of Romania understand that aggressive dictators cannot be appeased or ignored. They must always be opposed. [*Aplauze*]

An aggressive dictator now rules in Iraq. By his search for terrible weapons, by his ties to terror groups, by his development of prohibited ballistic missiles, the dictator of Iraq threatens the security of every free nation, including the free nations of Europe. The United Nations Security Council, and now NATO, have spoken with one voice: The Iraqi regime will completely disarm itself of weapons of mass murder or we, the United States, will lead a coalition of willing nations and disarm that regime in the name of peace. [*Aplauze*]

Every nation must confront danger. Every free nation has a responsibility to play its full and responsible role. And together, Mr. President, we will preserve our freedoms, and we will work together to keep the peace. [*Aplauze*]

In the peaceful future we are building, Romania will strengthen our alliance in another way, as *a bridge to a new Russia* [*"o punte spre o nouă Rusie"*]. For centuries, Romania's geography was a source of danger. Now, you can help our alliance to extend the hand of cooperation across the Black Sea. Russia has nothing to fear from the growth of NATO, because Russia needs peaceful, stable neighbors like Romania. As I told President Putin yesterday, a Russia that is a fully part of Europe needs no buffer zone separating it from Europe. *America and Romania are friends to the Russian people, and so is the NATO alliance* [*"America şi România sînt prietene ale poporului rus, şi tot aşa este şi Alianţa NATO"*]. [*Aplauze*]

Mr. President, citizens of Romania, Laura and my visit to your beautiful country has been short, but the friendship and soon the alliance between our countries will endure. [*Aplauze*]

On this historic square, among the monuments to Romania's greatness, there is also a building left in ruins – the former offices of the secret police. It is a fitting reminder of all of the cruelties done there and the justice that rose up against oppression. That grim monument also recalls the many brave Romanians who did not live to see this day. Our prayers are for them and their families. [*Aplauze*]

Yet today their hopes are being fulfilled. The nation they love is rising. Romania has won its freedom. Romania is resolute in difficulty and moving toward greater prosperity. And Romania is finding its place in the greatest – history's greatest alliance for freedom. [*Aplauze*]

I have come to tell you that the world and my country knows the character of the people of this great country. We respect your country. We love the fact that you love freedom.

May God bless you and your families. May God bless Romania. [*Aplauze*]

And may God bless America. [*Aplauze*]. Thank you, all. [*Aplauze*]

AMĂGIRI & DEZAMĂGIRI

(urmare din numărul trecut)

Marginalii la relațiile politice româno-americane (VI)

"Germania a pierdut războiul. Trebuie acum să ne concentrăm ca să nu-l pierdem pe al nostru". Declarația îi aparține Mareșalului Ion Antonescu, după întrevederea sa cu Hitler în noiembrie 1942. Cât privește veridicitatea ei, iată ce scrie Nicolae Baciu în lucrarea sa *Agonia României*, apărută în 1987 la Editura Ion Dumitru din München.

"Această declarație, făcută în trenul ce-l aducea din Germania spre București, este autentificată atât de Penescu, cât și de interesanta carte a domnului Larry Watts, *În serviciul Mareșalului*, la pagina 137 (Editura Ion Dumitru, 1985, München) Această convingere a dictat Mareșalului Antonescu o nouă politică în vederea salvării intereselor românești. Se impunea ieșirea României din Axă și începerea negocierilor cu aliații în vederea ieșirii din război. Reținem că încă de la începutul anului 1943, Mareșalul Antonescu, în mod curajos și demn, a făcut cunoscute guvernului german – printr-un memoriu făcut de Mihai Antonescu și înaintat lui Ribbentrop – intențiile sale de a negocia cu aliații, în interesul României și chiar al Germaniei. În cadrul acestei politici, în primăvara lui 1943, au început negocierile de armistițiu de la Madrid între guvernul român și ambasadorul Statelor Unite, Hayes. La Lisabona, ministrul României în Portugalia, domnul Victor Cădere, lua contact cu ambasadorul Marii Britanii. Prin Vatican, prin reprezentanții săi la Istanbul, Stockholm, Helsinki, guvernul Mareșalului Antonescu se străduia din răsputeri să găsească o soluție pentru a ieși din război cu garanțiile respective pentru suveranitatea și independența României. Opoziția română, adică Iuliu Maniu, șeful Partidului Național Țărănesc, și Dinu Brătianu, șeful Partidului Național Liberal, erau perfect de acord cu aceste tratative, informați cu regularitate și consultați. Ceva mai mult, Antonescu a propus chiar să abandoneze puterea, dacă aliații ar prefera să negocieze cu opoziția română și dacă ei pot obține condiții mai bune pentru țară. Se lucra deci mână în mână cu guvernul și opoziția". Din păcate, consensul în vederea ieșirii din război a fost de scurtă durată. Teama ca un armistițiu real, cu arma în mână, să fie obținut de Mareșalul Antonescu și, astfel acesta să se mențină la conducerea țării, i-a făcut pe "patrioții" democrați să acționeze pe cont propriu, sabotând inițiativele guvernului.

Intenția Mareșalului Antonescu de a scoate România din război a ajuns la cunoștința lui W. J. Donovan, directorul OSS (*Office of Strategic Services* – Serviciul secret al armatei americane), încă din februarie 1943. O informație ușor de obținut, deoarece activitatea Conducătorului statului se desfășura în mijlocul unui adevărat viespar de spioni. Mihai Antonescu, Iuliu Maniu, generalul Șteflea – șeful Marelui Stat Major, generalul Picky Vasiliu – șeful Jandarmeriei, Venturia Goga – "văduva națiunii", apropiată a familiei Antonescu, Grigore Niculescu-Buzești – șeful cifrului din Ministerul de Externe, ca și mulți alți demnitari cu acces la secretele de stat, aveau fiecare rețeaua sa proprie de informații privitoare la tot ce se petrecea în țară și pe front, la planurile Guvernului și ale Mareșalului. Aceste informații ajungeau întotdeauna la timp în mâna agenților americani, englezi și ruși, iar urmările nefaste ale acestor adevărate acte de înaltă trădare au fost pierderea a zeci de mii de vieți pe frontul de răsărit. Ostașii luptau pentru a stăvili invazia armatei roșii, neștiind că dușmanul nu se găsește numai în fața sa, ci și în spatele său, în țară, unde "patrioții" democrați, în cârdășie cu agenții comuniști și cu generali trădători, sabotau, uneori pe față, efortul de război al României.

După ce Donovan a aflat despre intenția Mareșalului Antonescu de a părăsi Axa, dacă Statele Unite și Marea Britanie vor garanta independența României față de Uniunea Sovietică, a comunicat această prețioasă informație la Washington. Răspunsul subsecretarului de stat A. A. Berle a fost categoric și brutal. I se interzicea faimosului *master spy* (maestru spion) să ducă tratative pe această temă, reproșându-i-se că ar încălca domeniul relațiilor politice, rezervat în exclusivitate Departamentului de Stat. O atitudine ciudată, din care se poate deduce că la acea dată prioritățile politice ale Statelor Unite nu coincideau întotdeauna cu prioritățile planificatorilor operațiilor militare, pentru care întreruperea aprovizionării mașinii de război germane cu petrol românesc avea o importanță capitală pentru câștigarea războiului. Explicația acestei bizarerii era una singură: Roosevelt îi oferise lui Stalin, încă din 1943, Europa de răsărit. O înțelegere cunoscută doar de consilierii săi de taină, toți cu vederi procomuniste.

Dovada faptului că Roosevelt în persoană i-a dat mână liberă lui Stalin în Răsăritul Europei (ceea ce explică refuzul oricărei garanții de independență a României în relațiile cu Uniunea Sovietică) o constituie o scrisoare ultrasecretă a președintelui, cu antetul Casei Albe, adresată la 26 februarie 1943 unei personalități de primă mărime din mișcarea sionistă internațională (Zubrousky), care împreună cu un alt fruntaș al sionismului internațional (Weiss), se deplasau la Stalin pentru găsirea unei modalități de a se crea o patrie pentru evreii împrăștiați în toate cele patru zări. Pentru a-i sprijini pe emisarii evrei, președintele american îi împuternicea să reamintească dictatorului de la Kremlin concesiile teritoriale și influența politică de care Rusia bolșevică se va bucura după terminarea războiului. "Cedăm dorințelor sale – sună un pasaj din scrisoare – în privința Finlandei și Balticei în general. Vom cere Poloniei să aibă o atitudine rezonabilă, bazată pe înțelegere și compromis. Lui Stalin îi rămâne un vast câmp de expansiune în țările mici ale Europei orientale". În timp ce comandantul suprem al armatelor americane vindea Polonia lui Stalin, eroicele divizii poloneze luptau cot la cot cu diviziile americane pe frontul italian, la Montecassino, pentru o lume mai dreaptă și mai bună, așa cum era promisă în Carta Atlanticului. Și dacă acesta era viitorul pregătit Poloniei aliate, să ne mai mirăm ce viitor ne pregăteau americanii, în deplină înțelegere cu Stalin, la Teheran și Yalta?

Scrisoarea a căzut, printr-un fericit concurs de împrejurări, în mâna Generalului Franco și a fost utilizată de ministrul său de Externe, Generalul Jordana, în faimosul discurs de la Barcelona, din aprilie 1943. "Era un strigăt deznădăjduit contra promisiunii lui Roosevelt de a da Europa pe mâna bolșevicilor". Ea a fost publicată mai întâi de *Figaro*, la 7 februarie 1951, o dată cu memoriile lui José Marie Doussinague, director în Ministerul de Externe al Spaniei. Și este bine că a fost publicată. Pentru oamenii care au înțelepciunea să învețe din lecțiile istoriei, este un avertisment!

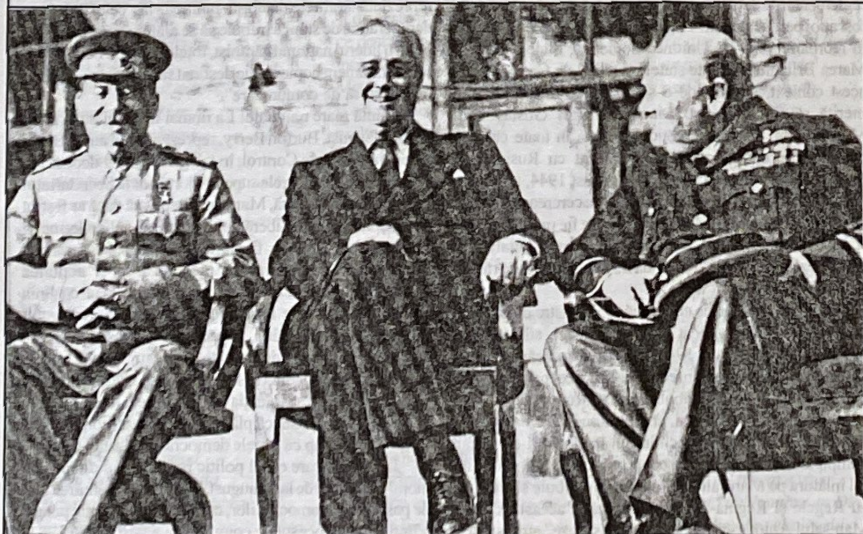
Spre deosebire de Generalul Franco, a cărui guvernare s-a bucurat de sprijinul politic al tuturor grupărilor de dreapta, în frunte cu Falanga Spaniolă, ca și al Bisericii Catolice, Generalul Antonescu, după dramaticul divorț de Mișcarea Legionară din ianuarie 1941, a fost total lipsit de sprijin politic, principalele formațiuni politice ale timpului, Partidul Național Liberal și Partidul Național Țărănesc, considerându-l un rău necesar, impus de conjunctura politică în care se găsea țara. Mai mult decât atât, în timp ce regimul franchist se baza pe personalități cu același crez politic, călite în anii de război civil împotriva comunismului, regimul antonescian, lipsit de sprijinul unui partid care să-i împărtășească orientarea politică, a fost nevoit să folosească aparatul de stat moștenit de la vechiul regim. Cu excepția armatei, care îi era fidelă (dar nici aceasta în întregime, mulți generali cu grade și funcții înalte, apropiați de fostul suveran, îi erau ostili și căutau, pe toate căile, să-i submineze autoritatea), și a unor personalități de o moralitate și un profesionalism exemplar, neînregimentate în vreun partid politic, așa cum au fost de pildă Gh. Alexianu, Ion Petrovici sau Mircea Vulcănescu. Restul deținătorilor de funcții politice și administrative erau fie membri, fie adepți ai partidelor Național Țărănesc și Național Liberal, partide care prin trecut și doctrină erau adversare declarate ale oricărei forme de naționalism. O carență gravă a regimului antonescian, care se va face simțită în domeniul politicii externe, când diplomaților români din capitalele țărilor neutre li se va cere să stabilească contacte și să ducă tratative pentru ieșirea României din război cu reprezentanții Statelor Unite și Angliei.

În anul 1943, când opoziția lucra mână în mână cu guvernul pentru "binele națiunii", Iuliu Maniu l-a determinat pe Mareșalul Antonescu să-l numească pe Alexandru Cretzianu ambasador la Ankara, cu însărcinarea de a iniția demersuri pe lângă aliați pentru ieșirea țării din război. În același context, Departamentul de Stat a fost informat la 21 noiembrie că România dorește să trimită un emisar pentru a negocia desprinderea României de Axă. În această nouă tentativă, tot la cererea lui Iuliu Maniu, Mareșalul Antonescu i-a acordat prințului Barbu Știrbey un pașaport diplomatic pentru a începe tratative cu Statele Unite și Marea Britanie la Londra. Planul a eșuat, astfel că tratativele au avut loc la Cairo, unde prințului i s-a alăturat, din partea țărăniștilor, Constantin Vișoianu.

Înainte de a afla care au fost rezultatele acestor acțiuni diplomatice, sunt utile câteva precizări în legătură cu profilul profesional și moral al personajelor angrenate în procesul de stabilire a unei înțelegeri cu anglo-americanii, peste capul rușilor. "Prințul Știrbey – scrie Nicolae Baciu în *Agonia României* – avea patru fete. Una era măritată cu ofițerul englez Boxhall, șeful *Intelligence Service*-ului (MI6) pentru România. Un nepot al principelui era Alexandru Cretzianu, ambasadorul guvernului Antonescu. Un alt ginere era Grigore Niculescu-Buzești, funcționar la Ministerul de Externe

Gabriel CONSTANTINESCU

(continuare în pag. 4)

Stalin, Roosevelt și Churchill la Conferința de la Teheran (1943), unde soarta României (și a întregii Europe răsăritene) fusese deja hotărâtă

AMĂGIRI & DEZAMĂGIRI

(urmare din pag. 3)

român, la Direcția Cifrului. Deci acolo unde vin și de unde se trimit telegramele. Acesta din urmă devenise un intim al Palatului. O rețea de rubedenii care putea fi extrem de utilă, dacă membrii ei erau cu toții însuflețiți de același înalt patriotism și de același sublim ideal: «salvarea patriei»". Dacă... Faptele au dovedit însă contrariul!

Misiunea lui Alexandru Cretzianu la Ankara (septembrie 1943 – martie 1944) a fost un eșec. Românii doreau să capituleze numai în fața anglo-americanilor, în timp ce aceștia cereau o capitulare necondiționată, incluzându-i în actul capitulării și pe ruși. Ceea ce însă nu se știa la București era faptul că la Conferința miniștrilor de Externe de la Moscova, din noiembrie 1943, și apoi la Conferința de la Teheran, o lună mai târziu, se pecetluise deja soarta Europei orientale. Important ar fi fost ca atât guvernul cât și opoziția să cunoască aceste hotărâri, pentru a acționa în consecință. Dar Al. Cretzianu, omul de încredere al lui Iuliu Maniu și ambasadorul guvernului României în Turcia, a dat dovadă de o condamnabilă lipsă de loialitate. În vitrinele librăriilor de la Ankara era expusă cartea lui Walter Lippmann, prieten și purtător de cuvânt neoficial al președintelui Roosevelt, intitulată *U.S. War Aims* (*Scopurile de război ale Statelor Unite*), publicată la Editura Hamish Hamilton din Londra la scurt timp după Conferința de la Teheran. "Sunt bineînțeles – scrie marele ziarist american – și alte mici și importante state, care nu fac parte din sistemul de securitate Atlantic, așa cum l-am definit mai sus. Sunt de exemplu Cehoslovacia, Polonia, Finlanda, România, Bulgaria, Jugo-Slavia, Ungaria și Austria. Unitatea strategică, vitală, a acestor state nu e legată de puterea maritimă a Atlanticului, ci de puterea uscat-pământ a Rusiei. Independența lor nu poate fi asigurată decât de o politică de bună vecinătate cu Rusia, așa cum păstrarea independenței lor va asigura propria securitate a Rusiei (...) De aceea este firesc ca Rușii să considere întreaga regiune de la răsăritul Germaniei ca un sistem separat propriu de securitate".

Ca un reflex al punctului de vedere american, exprimat clar prin intermediul cărții lui Walter Lippmann, nici la Cairo negocierile purtate de principele Barbu Știrbey și Constantin Vișoianu nu progresau. Explicația ne este furnizată de Nicolae Baciu. Investigațiile sale în arhivele americane au scos la iveală o telegramă trimisă la 23 martie 1944 de Cordell Hull, secretar de stat al Statelor Unite, ambasadorului american la Moscova, Averell Harriman, cu intenția vădită de a-i influența pe ruși să adopte o poziție rezonabilă în problema României. Dar iată textul telegramei: "Departamentul de Stat împărtășește optimismul *Foreign Office*-ului asupra neașteptatului demers realist făcut de propunerea românească. Noi credem că ei singuri trebuie să decidă dacă vor o lovitură de stat a lui Maniu sau o «volte-face» a guvernului Antonescu. Dar pentru o schimbare de front, recunoaște că dacă el, Mareșalul Antonescu, vrea și este hotărât să o facă, numai el are mijloacele necesare și cele mai mari șanse de succes. Autoritățile militare consideră acțiunea României de o importanță excepțională. Ea trebuie să aibă statut de cobeligerantă și ea trebuie să acționeze cât mai repede".

Din nefericire, însă, poziția rațională a lui Cordell Hull, favorabilă României, nu era împărtășită de anturajul procomunist al Președintelui Roosevelt, Harriman fiind una din piesele grele ale grupării care susțineau interesele Rusiei, mai presus de orice. (De altfel, Cordell Hull și-a dat demisia din înalta funcție pe care o deținea, "pe motive de sănătate", în același an. Și tot Cordell Hull a fost personalitatea cu autoritate necontestată din administrația Roosevelt, care s-a opus punerii în aplicare a "Planului Morgenthau", plan agreat de președinte, prin care națiunea germană urma să fie scoasă din istorie, germanii urmând să devină un popor de agricultori, la nivelul agriculturii din Evul Mediu.)

La mijlocul anului 1944, când devenise limpede că România se găsea pe "marginea prăpastiei", Pamfil Șeicaru, directorul cotidianului *Curentul*, publică editorialul intitulat "Rechizitoriul marilor ipocrizii", în care citează pasaje din discursul lui Edwin Juho Linkomies, președintele Consiliului de Miniștri al Finlandei, o țară aflată în acele momente într-o situație la fel de disperată ca și România. Este o încercare gravă de a atrage atenția tuturor celor care uneltau, în dauna intereselor naționale, pentru a-l înlătura pe Mareșalul Antonescu, dar nu spre binele României, ci pentru a pune mâna, indiferent de preț, pe putere, împinși în acțiunea lor de orgolii și interese meschine, ca și de slugărnicie față de "aliați".

"Statele Unite au rupt relațiile diplomatice cu Finlanda în clipa în care poporul nostru se afla în stadiul decisiv al luptei sale pentru existență (...) Trebuie să ne apărăm țara, întregul nostru popor liber și independența noastră. Trebuie să ne apărăm viața noastră familiară și valorile spirituale moștenite de la părinții noștri. Trebuie să apărăm tot ceea ce face viața demnă de trăit. Dacă nu am proceda așa, nu am avea decât o singură alternativă: capitularea. Rostesc acest cuvânt nu ca o simplă presupunere, căci știu că Uniunea Sovietică cere capitularea Finlandei. După o capitulare ni s-ar dicta o pace care în mod sigur nu ar ține seama nici de cele mai elementare drepturi ale poporului finlandez. O asemenea capitulare ne-ar lăsa fără de apărare, la discreția inamicului. Într-o clipă am pierde tot ceea ce poporul nostru a clădit în curs de secole. Din anumite părți s-a susținut că s-ar putea obține noi condițiuni de pace, mai avantajoase, în cazul când oameni noi ar fi aduși la conducerea țării. Și această presupunere este neîntemeiată. Dacă se știe acest lucru, nu mai poate exista nici un fel de alegere. Ca bărbați liberi și ca femei libere trebuie să luptăm pentru prezentul și viitorul poporului nostru atât timp cât vom avea forțe suficiente".

"Parcă citim o pagină din Tit Liviu, evocând cele mai patetice momente din istoria Romei", caracterizează, emoționat, marele ziarist român, acest pasaj din cuvântarea premierului finlandez, și apoi continuă: "Mă întreb cum va încadra lupta marilor democrații istoricul de mâine, când va confrunta Finlanda cu renegările oportuniste ale celor care duc lupta pentru dreptate, pentru libertate contra tuturor opresorilor? Un mic popor, prin însăși lupta lui, rostește rechizitoriul marilor ipocrizii. «Avem o singură țintă călăuzitoare: de a apăra Finlanda și poporul finlandez de pieirea ce le amenință». Iată ce va reține istoricul de mâine din faza actuală a războiului".

Cunoașterea modului în care a avut loc ieșirea Finlandei din războiul cu "aliații", în comparație cu procesul similar parcurs de România, este utilă pentru o judecată de valoare, nepărtinitoare, a istoriei noastre contemporane.

La 25 august 1944, Alexandra Kollontai, ministrul Uniunii Sovietice la Stockholm, a fost înștiințată de guvernul Finlandei că dorește să inițieze convorbiri de pace. Răspunsul sovietic a sosit la Helsinki într-un timp record, conținând doar două condiții: 1. întreruperea imediată a relațiilor diplomatice cu Germania și 2. evacuarea în două săptămâni (până la 14 septembrie) a tuturor forțelor armatei germane aflate pe teritoriul finlandez. Marea Britanie, aflată și ea în stare de război cu Finlanda, s-a asociat acestor condiții. În ziua de 2 septembrie, Parlamentul finlandez a aprobat începerea tratativelor de armistițiu cu URSS. În urma acestei hotărâri, la 5 septembrie, ora 7 dimineața, pe tot frontul ruso-finlandez a încetat focul, cele două armate rămânând pe poziții până la semnarea armistițiului, care a fost parafat la Moscova, pe 19 septembrie. Clauzele privind reglementările teritoriale și cuantumul despăgubirilor au fost apoi perfectate prin Tratatul de Pace de la Paris, semnat în februarie 1947 de Uniunea Sovietică, Statele Unite și Marea Britanie, cu toate statele satelite ale Germaniei. În acest context, un fapt de o semnificație deosebită, care merită să fie semnalat: Mareșalul Carl Gustav Emil Mannerheim, cel care a condus armata în toate cele trei războaie pe care Finlanda le-a purtat cu Rusia, ca o recunoaștere a meritelor sale, la 4 august 1944, a fost ales președinte al țării. Dar nu numai atât. La cererea guvernului sovietic ca Mareșalul Mannerheim să le fie predat pentru a fi judecat ca criminal de război, răspunsul oficialităților finlandeze a sunat sec: "Finlanda nu are criminali de război. Are numai eroi".

Pentru a înțelege de ce ieșirea țării noastre din război a urmat un alt traseu decât cel al Finlandei, sfârșind prin tragedia de la 23 august 1944, trebuie să aruncăm o privire spre cele două focare de infecție care au jucat rolul principal în umilirea, cotropirea și bolșevizarea României.

Primul e cel de la Palat, unde Antonescu avea dușmani de moarte. Dacă e să întocmim un inventar al celor care complotau, nu atât pentru a scoate țara din război, cât pentru a-l înlătura pe Mareșalul Antonescu, ar trebui să începem cu Regele și Regina-mamă. Cunoscând această situație, Mareșalul Antonescu a încercat să "asaneze" atmosfera de la curte, trimițând pe front câteva persoane-cheie din anturajul regal. Primul a fost locotenent-colonelul Mircea Tomescu, aghiotantul Regelui. A urmat maiorul Jacques Vercotti, despre care gurile rele spuneau că este "favoritul" Reginei. Și, cel de al treilea, baronul Mocsony-Stârcea, mareșalul palatului, cel care a avut un rol determinant în decizia regală de a-l aresta pe Antonescu și a-l preda agentului sovietic Bodnăraș.

"Dar ceea ce a fost mult mai grav – scrie Nicolae Baciu – și cu consecințe incalculabile a fost rolul jucat de o clică de funcționari ai Externelor sub conducerea lui Niculescu-Buzești, director al Cifrului. Acesta, ros de ambiție și de cancer, a încercat să joace cartea lui personală. Bine introdus la Palat, a devenit intimul Regelui și, împreună cu Stârcea și câțiva colegi de la Externe, a început să urzească marele complot, care a dus la tragedia de la 23 august. Cine era clica de la Externe și Palat? Ne-o spune George Duca, fiul fostului om politic liberal I. G. Duca, consilier la legația de la Stockholm, în cartea sa *Cronica unui român în veacul XX*. «Triumviratul Buzești-Pogoneanu-Stârcea ține toate sforile în mână, hotărând nu numai asupra tuturor negocierilor cu aliații, dar jucând chiar și un rol însemnat în politica internă. Regele este sub influența lor, iar opoziția ascultă de sfaturile pe care ei le dau»".

Celor două nuclee de complotiști li s-au alăturat un număr dureros de mare de generali și ofițeri superiori din țară și de pe front, care – să nu uităm – în septembrie 1940 depuseseră jurământ de credință Conducătorului Statului, Generalul Ion Antonescu.

Cum nici convorbirile pentru ieșirea din război, purtate la Stockholm de ministrul României în Suedia, Fr. Nanu, cu reprezentanta Rusiei Sovietice, Alexandra Kollontai, nu s-au dovedit mai productive decât cele de la Ankara și Cairo, conspiratorii de la Palat, în strânsă legătură cu agenții sovietici aflați în țară, au trecut de la faza intențiilor la faza acțiunii.

"În timp ce E. Bodnăraș – scrie Florin Constantiniu în cartea sa *O istorie sinceră a poporului român* – dirija din umbră, potrivit directivelor sovietice, activitatea PCR, L. Pătrășcanu – fața umană a comunismului în România – purta negocieri cu reprezentanții regelui și cu liderii partidelor politice. Graba lor de a acționa pentru răsturnarea regimului, dar, mai ales, forța aflată la spate – URSS – au făcut ca, în unele împrejurări, cei doi reprezentanți ai PCR să se bucure de o întâietate în totală disproporție cu însemnătatea partidului pe eșichierul politic românesc. Astfel, la prima consfătuire privind pregătirea loviturii de stat [13 iunie 1944 – n. n.], desfășurată în prezența regelui și cu participarea generalilor C. Sănătescu, Gh. Mihail, C. Vasiliu-Rășcanu și A. Aldea, precum și cu cei doi apropiați sfătuitori ai suveranului, I. Mocsony-Stârcea și Gr. Niculescu-Buzești, singurii reprezentanți ai unui partid politic au fost Pătrășcanu și Bodnăraș".

Concomitent cu acțiunea militară, coordonată de Palat, are loc o acțiune politică, al cărui protagonist a fost Iuliu Maniu. "La 20 iunie – continuă Florin Constantiniu – s-a constituit Blocul Național-Democratic, expresie a conlucrării PNȚ, PNL, PSD și PCR în vederea înlăturării regimului antonescian și a desprinderii României de Germania. I. Maniu considera că acordul său cu Brătianu reprezintă «principala forță politică, iar celelalte forțe democratice de stânga trebuie să se alăture acestei forțe». Pentru liderul național-țărănist, înțelegerea cu PCR era un fel de tratament homeopatic destinat să ferească societatea românească de comunizare".

Sfântă mare naivitate! La numai trei luni de la actul de la 23 august, Burton Berry, reprezentantul american în Comisia Aliată de Control, în telegrama din 9 decembrie 1944, relata următoarele superiorilor săi de la Secretariatul de Stat: "Seara trecută, Maniu mi-a spus că dacă ar fi știut că li se va da mână liberă sovieticilor să aplice termenii armistițiului, nu l-ar fi sfătuit pe Rege să semneze armistițiul. Era supărat că presiunea sa și acțiunea românească ce a rezultat din aceasta au făcut ca linia Focșani-Galați, care ar fi trebuit să fie menținută mult timp, să avanseze până la porțile Budapestei (...) Era convins că forțele democratice aveau să păstreze o Românie independentă și suverană. Dar astăzi totul arată că nu aceasta fusese intenția acestor forțe. Dimpotrivă, se părea că Rusia Sovietică plănuia deliberat să comunizeze România, în timp ce forțele democratice asistau pasive".

La data la care omul politic român, unul din autorii morali ai actului de la 23 august, își exprima mâhnirea față de pasivitatea democrațiilor, care nu făceau nimic pentru a împiedeca procesul de comunizare a țării, nu știa că la 9 octombrie, la Moscova, Churchill vânduse deja România lui Stalin...

(va urma)

TAINA NAȘTERII DOMNULUI ÎN VIZIUNEA POETICĂ A SFÎNTULUI IOAN AL CRUCII

Versurile reproduse în continuare fac parte din așa-numitele *romances* (specie tradițională – și inițial anonimă – de poezie spaniolă). Ele poartă semnătura celui mai mare poet mistic al Apusului, San Juan de la Cruz (Sfîntul Ioan al Crucii), care a trăit în secolul al XVI-ea. Dintre cele nouă *romances* care-i sînt atribuite cu certitudine, am ales pentru pagina de față, pe fondul sărbătoresc al Crăciunului, pe cele dedicate Întrupării și Nașterii Domnului (VI-IX: așteptarea mesianică, Sfatul de Taină al Sfintei Treimi, bunăvestirea Mariei și nașterea în Betleem), pe care le oferim cititorilor atît în original, cît și în versiune românească. "Soția" (*esposa*) la care se face referință în text simbolizează lumea ca mireasă a lui Hristos, Mirele (*Esposo*) ceresc. Regimul majusculelor de reverență este cel din originalul spaniol.

Cu această ocazie, anunțăm și iminenta apariție, la Editura Christiana din București, a volumului Sfîntul Ioan al Crucii, *Integrala operei poetice, cu textul spaniol original și cu fragmente din comentariile teologice în proză*, ediție îngrijită, prefață și note de Anca Crivăț, versiuni românești de Anca Crivăț și Răzvan Codrescu (268 pagini), ediție ce include, în anexe, și o exegeză ortodoxă a misticii sanjuaniene (Nichifor Crainic, "Purificările mistice în opera Sfîntului Ioan al Crucii").

VI

En aquestos y otros ruegos
gran tiempo passado avía
pero en los postreros años
el fervor mucho crecía
quando el viejo Simeón
en deseo se encendía
rogando a Dios que quisiese
dexalle ver este día.
Y assí Espíritu Sancto
al buen viejo respondía
que le dava su palabra
que la moerte no vería
hasta que la vida viesse
que de arriva descendía
y que él en sus mismas manos
al mismo Dios tomaría
y le tendría en sus braços
y consigo abraçaría.

VII

Ya que el tiempo era llegado
en que hazerse convenía
el rescate de la esposa
que en duro yugo servía
debaxo de aquella ley
que Moysés dado le avía
el Padre con amor tierno
desta manera dezía:
– Ya ves Hijo que a tu esposa
a tu ymagen hecho avía
y en lo que a ti se parece
contigo bien convenía
pero difiere en la carne
que en tu simple ser no avía.
En los amores perfectos
esta ley se requería
que se haga semejante
el amante a quien quería
que la su mayor semejança
más deleite contenía;
el qual sin duda en tu esposa
grandemente crecería
si te viere semejante
en la carne que tenía.
– Mi voluntad es la tuya –
el Hijo le respondía –
y la gloria que yo tengo
es tu voluntad ser mía
y a mí me conviene Padre
lo que tu Alteza dezía
porque por esta manera
tu vondad más se vería
veráse tu gran potencia
justicia y sabiduría
yrélo a dezir al mundo
y noticia les daría
de tu belleza y dulçura
y de tu soberanía
yré a buscar a mi esposa
y sobre mí tomaría
sus fatigas y trabajos
en que tanto padecía
y porque ella vida tenga
yo por ella moriría
y sacándola del lago
a ti te la bolvería.

VIII

Entonçes llamó a un archángel
que Sant Gabriel se dezía
y embiólo a una donzella
que se llamava María
de cuyo consentimiento
el misterio se hazía
en el qual la Trinidad
de carne al Verbo vestía.
Y aunque tres hazen la obra
en el uno se hazía
y quedó el Verbo encarnado
en el bientre de María.

VI

Într-asemeni fel de rugi
vreme-a curs îndelungată;
dar în anii de pe urmă
fu fervoarea mai bogată.
Iară Simeon bătrînul,
cu dorința-i arzătoare,
s-a rugat să-l țină Domnul,
ca să vadă ziua-i mare.
Și-atunci Duhul Sfînt răspunse
rugii bunului bătrîn
și-i dădu încredințare
cum că n-o să moară pîn'
n-o să vadă viața care
din înalturi o să vină,
și că-n propriile-i brațe
el pe Domnul o să-l țină,
și la pieptu-i o să-l strîngă,
într-o strîngere deplină.

VII

Și-ntrucît sosise ceasul
să se împlinească dară
mîntuirea bietei soațe
ce robea sub grea povară,
întru legea-aceea veche
ce prin Moise se dăduse,
Tatăl, cu iubire multă
și duioasă vorbă, spuse:
- "Iată, Fiule, soția-ți
după chipu-ți e făcută
și-ntrucît e-asemeni ție,
întru tine-i cunoscută;
dar prin trup se osebește,
că tu nu ești trup prin fire;
astfel, rînduiala cere,
spre a dragostei plinire,
să se facă-n tot asemeni
cel iubit cu cea iubită,
că-n deplină-asemănare
desfătarea e sporită.
Desfătare ce va crește
și-n iubita ta soție,
dacă te-o vedea asemeni
ei, în trup de carne vie".
- "Voia mea și-a ta e una",
Fiu-ndată răspundea,
"iară slava-n care dăinui
tu voiești a fi a mea.
Deci, pe plac îmi este, Tată,
ce Mărirea-ți poruncește,
căci acesta-i chipu-n care
mila ta se preavădește.
Arăta-se-va puterea,
mila și dreptatea ta,
iar eu merge-voi în lume
și de veste îi voi da
ce desfăt și ce mărire
întru tine va afla.
Merge-voi să-mi caut soața
și asupra mea voi lua
multele poveri sub care
pătimește firea sa.
Iar ca ea să aibă viață,
pentru ea voi și muri,
și scoțînd-o eu din valuri,
înapoi o vei primi".

VIII

Deci chemînd un sfînt arhanghel,
Gavriil numit, solie
a trimis unei fecioare
căreia-i ziceau Mărie,
prin a cărei învoire
taina-avea să se-mplinească
și, prin voia Trinității,
trup Cuvîntul să primească.
Deși-s trei care lucrează,
unu-i cel învederat;
carne a primit Cuvîntul
dintr-un pîntec preacurat.

Y él que tiene sólo Padre
ya también madre tenía
aunque no como qualquiera
que de varón concevía
que de las entrañas de ella
él su carne recevía
por lo qual Hijo de Dios
y del hombre se dezía.

IX

Ya que era llegado el tiempo
en que de nacer avía
assí como desposado
de su tálamo salía,
abraçado con su esposa
que en sus braços la traýa
al qual la graciosa madre
en un pesebre ponía
entre unos animales
que a la sazón allí avía
los hombres dezían cantares
los ángeles melodía
festejando el desposorio
que entre tales dos avía
pero Dios en el pesebre
allí llorava y gimía
que eran joyas que la esposa
al desposorio traýa
y la madre estava en pasmo
de que tal trueque veýa
el llanto del hombre en Dios
y en el hombre el alegría
lo qual del uno y del otro
tan ajeno ser solía.

Cel ce numai Tată-avea,
de acum și maică are,
deși nu printr-un bărbat,
cum e maică orișicare.
El din carnea ei curată
însuși carne-a căpătat:
Fiu lui Dumnezeu și fiul
omului s-a fost chemat.

IX

Și-ntrucît venise vremea
să se nască și trupește,
ca un mire ce din patul
nunții sale se ivește,
lîngă soața lui pe care
drăgăstos o-mbrățișează,
pe el maica lui aleasă
într-o iesle îl așează,
printre niște vite care
pe acolo se ațin:
oamenii înalță cînturi,
îngerii isonu-l țin,
săvîrșind a nunții taină
între firile-amîndouă;
Dumnezeu, scîncind în iesle,
varsă-a lacrimilor rouă,
giuvaieruri ce mireasa
mirelui i le-aducea,
pe cînd maica sta uimită
de minunea ce-o vedea:
Dumnezeu – plîngînd ca omul,
omul – plin de bucurie,
cum nici unul și nici altul
nu-s prin firea lor să fie!

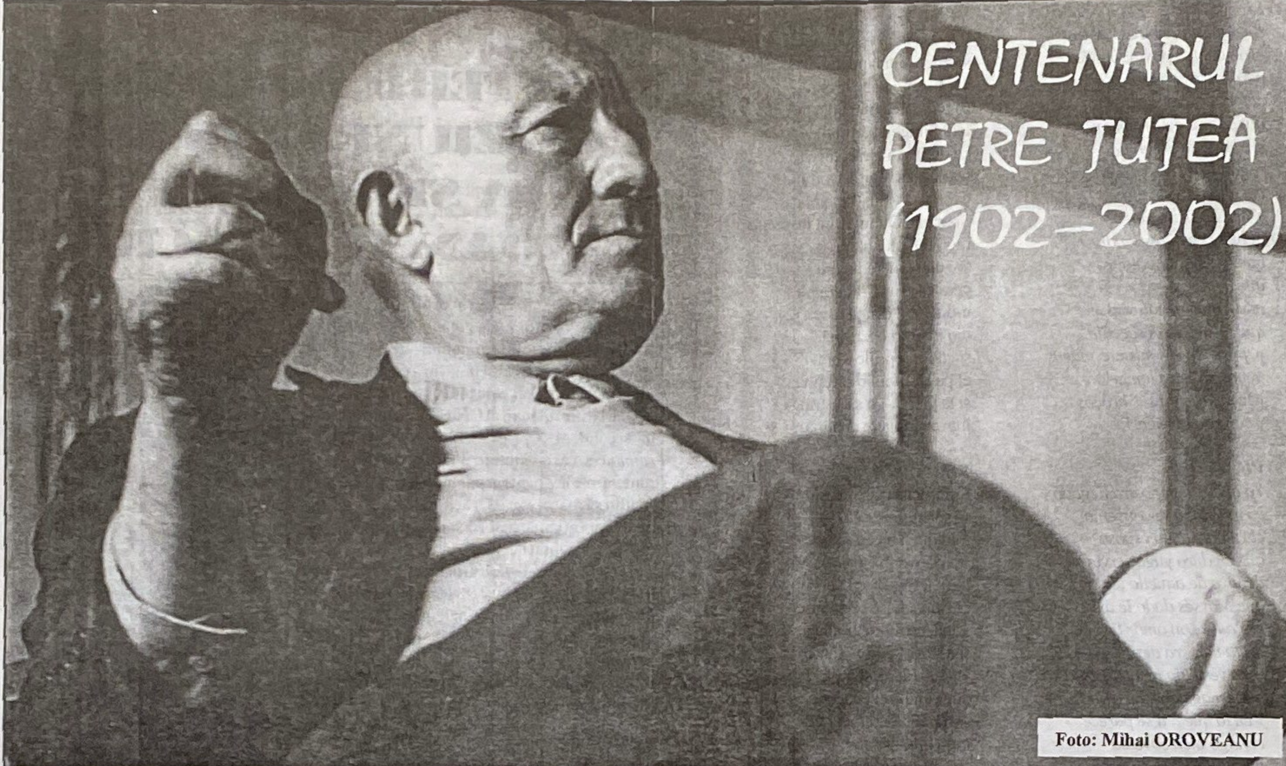

Foto: Mihai OROVEANU

Despre filosofi și filosofie

Filosoful este omul care transformă în viciu nevoia întrebării; încăpute pe mâna lui, chiar fructele inspirației devin "probleme". Intrebările filosofilor au topit cândva Olimpul, acesta supraviețuind obscur numai în sufletul mulțimilor.

Filosoful se întreabă, util, comod sau gratuit, mișcându-se, cu problemele și cu pseudo-problemele lui, între aporetic și fals. Rațiunea filosofului poate plăsmui "simboluri" eficiente în lumea aparenței, pe care el încearcă însă, în mod ilegitim, să le aplice apoi asupra transcendenței. Pe calea aceasta se poate ajunge chiar la contestarea realității, transformând esențele din cuprinsul ei în simple "fantome ale creierului" (Kant). Intrebările filosofului pulverizează Realul: prin ele, adevărul, binele, frumosul și sacrul devin ficțiuni utile, comode sau plăcute, ori se prefac, dialectic, în aporii. Logicul, ca și senzorialul, raportate la Real, sunt deopotrivă neesențiale. La nivel empiric sau logic, totul stă sub semnul fenomenului, al imanenței, în vreme ce unitățile Realului sunt transcendente, atât prin origine, cât și prin finalitate. Necesitate în devenire? Dar în orizontul material, al infinitului spațio-temporal, "jocul apariției și dispariției" se desfășoară arbitrar, sub semnul "realului imaginar", fiindcă "tot ce devine nu este", cum spunea bătrânul Parmenide. Astfel, unitatea și multiplicitatea, cantitatea și calitatea, esența și lucrul - toate sfârșesc în neant; căci acest joc, înlăturându-L pe Dumnezeu în numele abstracțiunilor raționale, dă doar simpla iluzie a realului, chiar și atunci când atribuie ființei pieritoare demnitatea participării conștiente la el, ca-n panteismul hegelian. De la presupusa "mirare primordială" (cu funcțiunea ei gnoseologic-trezitoare) și până azi, omul singur n-a făcut nici un pas spre absolut, cheltuindu-se neliniștit și steril, precum Faust, în jocul magic al ficțiunii pure. Filosoful nu este decât ipostaza "teoretizantă" a omului năuc, căutător între cele două lumi, confundându-le adesea și nereușind niciodată să și le asume integral și definitiv. De obicei, el amestecă ilegitim logicul cu ontologicul, pornind, precum Kant, de la prejudecata raționalistă a inteligibilității sau non-inteligibilității realului, de parcă Realul s-ar sinchisi de rațiunea noastră autonomă. De aici și confuzia frecventă între logic și ideal ("Lumea inteligibilă este o lume a gândirii pure, o lume ideală", crede Kant). Dar sfera inteligibilului este logică, nu ideală, "idealul" fiind transcendent în esență, în sensul lui platonic. Un Goblot considera în mod eronat ideile platonice ca aparținând lumii inteligibile; acestea aparțin transcendenței, supranaturalului, fiind arhetipuri, modele reale și perfecte, la care gândirea "participă" vocațional. Schopenhauer le-a definit ca Urformen als Urkräfte, deși în Fedru, unde se face teoria ideilor, aceste esențe n-au formă și nici culoare, distingându-se și astfel de lucrurile sensibile. Inteligibilul nu este "idealul" propriu-zis, ci doar cel mult unul imperfect, reflectat; el nu trebuie confundat cu transcendentul, cu "supranaturalul", la care filosofia modernă nici nu mai are acces.

In definitiv, ce este filosofia? Este știința umanistă - a omului întrebător - care problematizează gnoseologic și axiologic, încercând să depășească jocul dintre ontic și logic, dar amestecând ilegitim cele două planuri. Ea este produsul neliniștii omului autonom, știință imanentistă a întrebărilor, a problemelor izvorâte din aventura istorică a "omului-demiurg", al cărui orgoliu întreține iluzia că lumea poate fi constrânsă să i se dezvăluie. Acest "om-demiurg" se crede "legiuitor al rațiunii sale" (Kant), al vieții și al lumii, devenind robul propriilor ficțiuni, al acelui als ob kantian pe care un Vaihinger l-a înțeles atât de bine. Ambiguul termen grecesc de philo-sophia exprimă astăzi tocmai autonomia rațiunii problematizante. Spiritul filozofic, născut, geograficește vorbind, în lumea euro-mediteraneană, reprezintă nefericita detașare orgolioasă a omului de tip european de puterea revelatoare a divinității, reducerea acestuia la sine însuși, la conștiința sa întrebătoare. Filosofia propriu-zisă nu poate fi înțeleasă decât prin dihotomia ortodoxie - heterodoxie, spirit mistic - spirit rațional. Refuzând Absolutul ca instanță supremă și absolutizând ilegitim dimensiunea imanentă a cunoașterii, spiritul filosofic cade în infinitul rătăcirii raționale. Căutătorul "alege și, alegând, rătăcește". Asta l-a făcut probabil pe Tertulian să vorbească despre filosofi ca despre niște "patriarhi ai ereticilor".

La greci "Olimpul s-a topit rațional sub puterea negativă a întrebărilor", tot așa cum, sub ispita demiurgiei, protopărinții au pierdut paradisul, tot așa cum neliniștea demonică a omului modern îl îndepărtează de adevăr ("triumful aparenței", cum spunea Alain despre gnoseologia kantiană). Numai credința îl poate scoate pe om din chinul existențial produs de întrebările fără răspuns (sau cu prea multe "răspunsuri", ceea ce este același lucru), abătându-l dinspre utilitățile, plăcerile și comoditățile trecătoare, dinspre acea "goană după vânt" de care vorbea Ecclesiastul, spre Absolutul divin, spre maiestatea unică și netrecătoare a Logosului revelat. Omului "mușcat de șarpele demiurgiei" (Nae Ionescu) i se opune omul îndumnezeit, misticul care "se înalță smerindu-se" și "crede ca să cunoască" (Anselm de Canterbury).

Oricine, spune Bossuet, e liber să aleagă între "calea omului" și "calea Domnului". Și tot el: "Rațiunea omulu să tacă atunci când intră pe calea Domnului". Nu este vorba să tacă în sensul de a se anula, ci în sensul de a se smeri. Pe cealaltă cale, pe "calea omului", rațiunea sfidează Logosul prin logoree; se semețește și piere pe limba ei.

Filosofia? Nu mi se pare altceva decât o rafinată trăire în promiscuitate cu moartea și cu neantul...

Petre Țuțea

De la mistică la gnoză

(Pe marginea unui text al lui Petre Țutea)

De la mistică la gnoză: iată calea pe care filosofii din toate timpurile au tins să angajeze, fără drum de întoarcere, cugetarea umană. Și nu există leac pentru "viciul întrebărilor" din clipa în care această specie desacralizantă a abandonat certitudinea unui Adevăr revelat, pentru neliniștea existențială a "ființei întrebătoare".

Petre Țutea s-a numărat printre gânditorii care au înțeles că numai prizarea Absolutului poate vindeca această angoasă, că filosofia este un succedaneu al trăirii religioase, al experienței sacrului, iar mult-lăudatul "miracol grec", întrebuințat de istoricii moderni ca etalonul-aur la care raportează celelalte culturi, a constituit, de fapt, o epocă de decadență. Iar în acest peisaj dezolant de arid al sufletului omenesc, un Pitagora, Empedocle, Heraclit, Parmenide sau Platon reprezintă, cu expresia lui Noica, vârfurile unui continent scufundat. Vechile Olimpuri, odinioară *topos*-uri ale teofaniilor, au fost inundate de potopul torențial al întrebărilor sofistice și al aporiilor.

Astfel de potopuri despart epocile în istorie: este de ajuns să ne gândim la discordanța dintre credința abrahamică și tânguirile Ecclesiastului, dintre Sf. Bernard de Clairvaux și Descartes, la prăpastia ce desparte generația romantismului de cea a criticismului german. Raționalizarea miturilor devenise deja un nărav în epoca homerică, așa încât Țuțea avea deplină acoperire să afirme că "filosofia propriu-zisă nu poate fi înțeleasă decât prin dihotomia ortodoxie-heterodoxie, spirit mistic-spirit rațional". Istoria creștinismului se încadrează și ea în acest parcurs al mentalității, dinspre acceptarea mistică a unui dat supraraţional, către problematizarea de extracție gnostică și cu prelungiri protestante. Ca și Olimpul, mai mult decât el, Taborul a suferit batjocura ironiilor scientiste, a fost ridiculizat de scepticismul dizolvant al dubitațiunii carteziene. De la îndoială (celebra dilemă metodologică) la nihilism, pasul în neantul gândirii autonome, "obiective", a urmat firesc. (Ispită luciferică: "Dacă *eu* sunt purtător de lumină, atunci îmi pot permite să mă aventurez în orice *no man's land*".) Filosofii din tagma atât de pătrunzător surprinsă de Dostoievski în figura socialistului Piotr Verhovenski (*Demonii*) nu s-au mulțumit să învăluie reperele înalte în negura propriilor orbecăieli, ci au dorit anihilarea munților metafizici, a piscurilor gândirii. Fanatismul cu care susține ca excelentă ideea lui Stavroghin de a nivela munții demonstrează o dată mai mult observația lui Țuțea: "Refuzând Absolutul ca instanță supremă... spiritul filosofic cade în infinite rătăciri raționale". Neaflându-și *locul*, o dată ce s-a "instalat" în utopie, este menit să oscileze etern nesatisfăcut printre fantasmele plăsmuite de rațiune, absolutizându-i, dogmatic proiectele. Așa ajunge filosoful "căutător între două lumi, confundându-le adesea...", să ignore că "inteligibilul nu este idealul propriu-zis, ci doar cel mult unul imperfect, reflectat", precum avertiza Sf. Pavel: "acum cunoaștem ca-n oglindă, ca-n ghicitură".

Să reținem de aici ideea lui Țuțea că filosofia se naște dintr-o confuzie de planuri, dintr-un "amestec ilegitim al logicului cu ontologicul". Inteligibilul constituie numai o reflectare a lumii ideilor platonice ("realul" în sens tare). Acum vedem fisura prin care se strecoară eroarea: presupusa "mirare primordială" ca origine a filosofării, în loc să permită reflectarea (*cf.* ital. *mirare* = a (se) privi țintă, a ținti și lat. *miror* = 1. a se mira; 2. a admira) Cerului ideilor pure, Ființa, tinde să se contopească (ilegitim) cu imaginea sa (*eidolon*), reduce obiectul contemplării la facultatea minții de a-l contempla; filosoful se miră de el însuși, admirându-se în oglinda propriei închipuiri (facultăți plăsmuitoare), pentru justificarea căreia fabrică tot felul de ipoteze "utile, comode sau gratuite". Așa s-au ivit babiloniile gândirii, confuzia planurilor și încurcătura limbajelor. Starea de Babilon spiritual: în loc ca ascuțimea minții, *topos* privilegiat, să fie înțeleasă ca un punct de convergență (*mysterium conjunctionis*) a transcendentului cu lumea, singura poartă a lumii spre Absolut (cf. denumirea *Bab-ilan* = poarta zeilor, locul pe unde zeii sau Zeul *coboară în lume* și se întrupează), devine unul de răspândire a confuziei în lume. Și asta deoarece omul a avut pretenția de a se fixa el însuși ca reper al Creației, considerându-se centrul ei, "buricul pământului". Livrat astfel imanenței, a provocat o răsturnare a viziunii tradiționale, teocentrice (deraiere de sens care a alterat însuși termenul de "Babel"): de unde temelia ființării lui era considerată în planul superior (ca în reprezentarea mitică a omului primordial, cu picioarele în soare și fața în jos), prin ispita cugetării autonome piramida existenței a fost răsturnată cu baza pe pământ și cu vârful împungând trufaș și iscoditor Cerul, oferind dubluri pervertite pentru Olimpurile și Taborurile lumii de dincolo...

Unde să se mai reveleze transcendența dacă omul sparge cleștarul lumii superioare, în care și-ar fi putut recunoaște imaginea pură, cu "întrebările lui care pulverizează Realul?" Ca o compensație pentru catastrofa de care e răspunzător, filosoful dezabuzat se apucă să "organizeze" haosul rămășițelor, încercând să găsească pentru fiecare ciob al cunoașterii lui agresive, fragmentare și, în fond, derizorii, rubrica ce satisface mania rațiunii de a clasifica. Așa apar "universaliile". După ce singur și-a amputat organul contemplației, se răzbună pe metafizică "amenințând lumea cu un sistem", cum observa caustic Papini.

Recunoaștem, cu Țuțea, în acest tip uman, pe gnostic, care, spre deosebire de mistic, refuză elecțiunea divină și reneagă valorile consacrate, atâta timp cât nu sunt alese de el, de parcă reperele axiologice ar putea fi proclamate discreționar. "Căutătorul alege și, alegând, rătăcește", căci, o dată intrat în labirintul alegerilor binare, cu excluziunea "metodologică" a unui terț supraraţional, omul e pierdut. Din "grădina cărărilor ce se bifurcă" (Borges) nu se poate ieși decât apelând la *verticalitate*, de care omul tocmai a uitat sau o neglijează, preocupat să scruteze dominator orizonturile din piscul semeției sale, să interogheze insistent și nemilos existența atomizată după chipul și asemănarea sa. Proliferarea terminologiilor savante, abuzul de cuvinte rezultat de aici, amorțește "organul contemplației". Amnezia "patriei cerești" se permanentizează, devine o a doua natură. Regăsirea cuvântului pierdut, Logosul-cheie de ieșire din labirint, se petrece atunci când orgoliul gnosticului ("omul mușcat de șarpele demiurgiei" – Nae Ionescu) lasă loc iarăși smereniei ziditoare a misticului. "Numai credința îl poate scoate pe om din chinul existențial produs de întrebările fără răspuns..." Cât privește șansele cunoașterii reale, misticii au spus dintotdeauna mai mult omenirii decât spiritele științifice, găsind mai direct calea către esențe, în timp ce "omul *singur* n-a făcut nici un pas spre Absolut".

Țuțea s-a încumetat să facă acest pas decisiv, intrând "de pe calea omului pe calea Domnului", de pe poziția abstracțiunilor raționale îmbrățișate în tinerețe, când împărtășea convingeri socialiste, către dobândirea unei mari conștiințe mistice, ferm creștine, abandonând ca pe o haină străină morga "omului autonom".

Florea TIBERIAN

O BIBLIOGRAFIE PETRE ȚUȚEA (preluată din numărul-pilot al revistei *Rost*)

SCRIERI:

Manifestul Revoluției Naționale, Tipografia Miron Neagu, Sighișoara, 1935 (în colab.); reed.: Editura Crater, București, 1998

Bătrânețea și alte texte filosofice, Editura Viitorul Românesc, București, 1992

Între Dumnezeu și neamul meu, Fundația Anastasia-Arta Grafică, București, 1992

Mircea Eliade, Biblioteca Revistei "Familia", Oradea, 1992

Omul. Tratat de antropologie creștină. 1. Probleme sau Cartea întrebărilor, Editura Timpul, Iași, 1992

Reflecții religioase asupra cunoașterii, Editura Nemira, București, 1992

Proiect de Tratat. Eros, Editura Pronto, Brașov – Editura Uniunii Scriitorilor, Chișinău, 1992

Philosophia perennis, Editura Icar – Editura Horia Nicolescu, București, 1992

Lumea ca teatru. Teatrul seminar, Editura Vestala – Editura Alutus, București, 1993

Omul. Tratat de antropologie creștină. 2. Sistemele sau Cartea întregurilor logice, Editura Timpul, Iași, 1993

321 de vorbe memorabile ale lui Petre Țuțea, Editura Humanitas, București, 1993; reed.: 1998

Neliniști metafizice, Editura Eros, București, 1994

Filosofia nuanțelor (Eseuri. Profiluri. Corespondență), Editura Timpul, Iași, 1995

Ieftinirea vieții. Medalioane de antropologie economică, Editura Elion, București, 2000

Reformă națională și cooperare. Manifestul revoluției naționale. Istoria cooperației. Addenda, Editura Elion, București, 2001 (în colab.)

Anarhie și disciplina forței, Editura Elion, București, 2002 (articole din tinerețe).

REFERINȚE:

*** *"Ultimul Socrate". Petre Țuțea – încercare de portret*, București, 1992 (broșură colectivă)

Dorin Popa, *Convorbiri euharistice: Petre Țuțea, Neagu Djuvara, Sorin Dumitrescu, Andrei Pleșu*, Institutul European, Iași, 1992

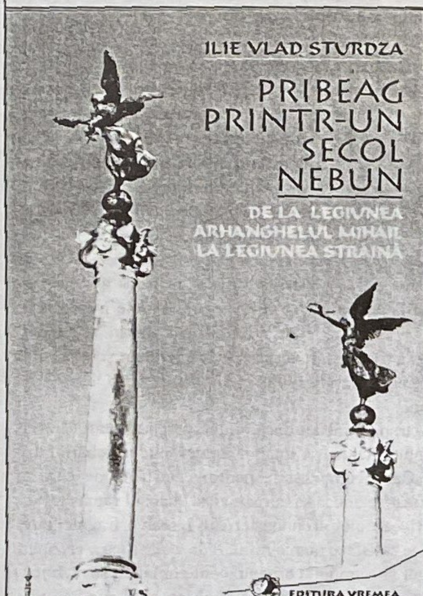
Radu Preda, *Jurnal cu Petre Țuțea*, Editura Humanitas, București, 1992; reed.: Editura Deisis, Sibiu, 2002

A. I. Brumaru, *Pariul cu legenda sau Viața lui Petre Țuțea așa cum a fost ea*, Editura Athena, București, 1995

Radu Sorescu, *Viața și opera lui Petre Țuțea*, Editura Scripta, București, 1999

Răzvan Codrescu, "Eșecul «omului autonom». Scurtă introducere în gândirea lui Petre Țuțea", în vol. *De la Eminescu la Petre Țuțea. Pentru un model paideic al dreptei românești*, Editura Anastasia, București, 2000, pp. 213-224

PRINȚUL ILIE-VLAD STURDZA – PRIBEAG PRINTR-UN SECOL NEBUN

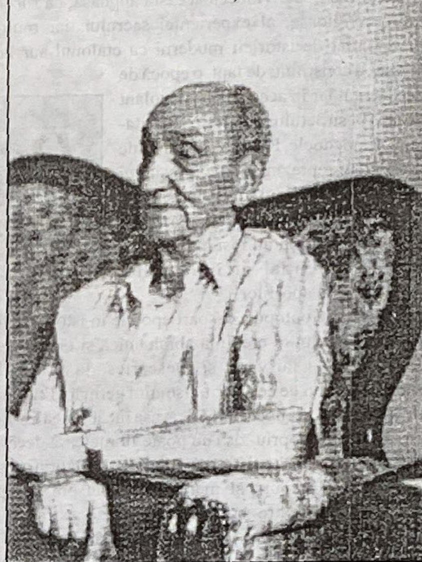
Sâmbătă 30 noiembrie 2002 (în chiar ziua de Sfântul Andrei, când s-au împlinit 64 de ani de la asasinarea lui Corneliu Codreanu) a avut loc la București, în cadrul Târgului de Carte "Gaudeamus", lansarea volumului de amintiri al Prințului Ilie-Vlad Sturdza: *Pribeag printr-un secol nebun. De la Legiunea Arhanghelul Mihail la Legiunea Străină*, ediție îngrijită de Răzvan Codrescu și Mihai Ghyka, cu un cuvânt înainte de Mihai Ghyka, Editura Vremea (în deja prestigioasa colecție "Fapte. Idei. Documente"), București, 2002 (volum apărut cu sprijinul Ministerului Culturii și Cultelor din România, prin mijlocirea editurii conduse de D-na Silvia Colfescu și D-l N. Henegaru).

La lansare au luat cuvântul D-l Florin Constantiniu (unul dintre puținii istorici români de azi care nu ezită să rostească răspicat adevărul cu privire la istoria dreptei noastre interbelice și la dinamica oneroasă a istoriei contemporane), precum și cei doi îngrijitori ai ediției: Răzvan Codrescu și Mihai Ghyka. Vorbitorii s-au referit atât la personalitatea autorului, cât și la interesul istoric și literar al memorialului, accentuând însă și actualitatea rezistenței față de tendințele politico-ideologice de tip comunist, care continuă să se facă simțite și în lumea de azi, chiar dacă într-o altă "limbă de lemn" și cu mijloace ceva mai rafinate. În ce privește Mișcarea Legionară, s-a observat că ideea ei fondatoare a fost *anticomunismul*, toate celelalte atitudini și aspecte doctrinare fiind consecințe *sine quibus non* ale acestuia (inclusiv un anume "antisemitism", strict legat de realitățile epocii respective, fără temeiuri rasiste sau religioase, ci mai degrabă *sociale* și *economice*, dar mai ales *politice*, întrucât ideile și acțiunile comuniste erau susținute cu precădere de reprezentanți mai mult sau mai puțin notorii ai minorității evreiești).

Reproducem în continuare câteva fragmente ilustrative, atât din cuvântul înainte al D-lui Mihai Ghyka (entuziast elogiat de D-l Florin Constantiniu, pentru măsura, pertinența și eleganța sa literară), cât și din textul Prințului Ilie-Vlad Sturdza (marele absent de la această lansare, dar deplin prezent în inimile tuturora).

(D. A.)

Prințul Ilie-Vlad Sturdza

Fragmente din *Cuvântul înainte* al cărții

[...] Născut la 8 iunie 1916, la Berna, în Elveția, unde părinții săi se aflau în misiune diplomatică, Prințul Ilie-Vlad Sturdza, pe linie paternă, face parte din marea familie a Sturdzeștilor, despre care Joseph de Maistre spunea: *"La famille Sturdza est à elle seule toute une Académie"*. Străbunicul autorului, Caimacamul Moldovei, Vasile Sturdza, a fost unul dintre principalii făuritori ai Unirii Principatelor. Bunicul autorului, diplomatul Radu Sturdza, s-a căsătorit cu Maria Jora, cu care a avut șase copii, Mihail Sturdza (tatăl autorului) fiind cel de-al patrulea. [...]

Pe linie maternă, Ilie-Vlad Sturdza este descendent din Dumitru Ghika Comănești (1838-1923), care, căsătorit cu Zoe Lahovary (1851-1902), a avut doi copii: Nicolae și Maria. [...] Nicolae, căsătorit cu Ioana Băleanu, a făcut studii de Drept la Geneva, devenind apoi deputat și Guvernator al Băncii Naționale. Avea să-și găsească sfârșitul într-un tragic accident de vânătoare, în 1921. A lăsat în urmă trei copii: Nicolae, Eugen și Yvonne. Sora lui, Maria, este bunica autorului, căsătorită cu Generalul Leon Mavrocordato și având, la rândul ei, doi copii: Alexis, căzut pe front (1918) în lupta împotriva bolșevicilor, fără urmași, și Zoe, mama autorului, căsătorită cu Mihail Sturdza, diplomat de carieră, Ministru de Externe al României în toamna lui 1940. [...]

Cartea de față are farmecul deopotrivă liric și epic al amintirii subiective și este scrisă direct, fără ambiții sau prețiozități stilistice. Evenimentele sunt redate brut, succint și alert, în ritmul zbuciumat al unei perioade metaforic prezentate de autor ca *"un secol nebun"*. Atât de sugestiv prin el însuși, titlul *Pribeag printr-un secol nebun* face referire mai cu seamă la miezul însângerat al secolului XX, marcat de al doilea război mondial, cu preliminariile și consecințele lui imediate.

Acoperind o perioadă de 12 ani (1937-1949), memoriile Prințului Sturdza sunt de fapt cronica înfiorată a unor lungi ani de conflicte, măceluri și prigoniri. Subtitlul volumului redă în bună parte ineditul unei vieți în care un tânăr aristocrat român, crescut în înaltul mediu al diplomației, se regăsește, succesiv, ca participant la anii de măreție dar și de decădere ai Mișcării Legionare, la "cruciada anticomunistă" de pe frontul de Răsărit (în mijlocul unui război pe care România a ajuns să-l poarte de ambele părți), iar în cele din urmă ca fugar din calea comunismului "biruitor", cutreierând Europa pe jos, până ce soarta l-a adus să bată la porțile Legiunii Străine franceze.

Prințul Mihail Sturdza, tatăl autorului

Ajuns în Elveția (unde se născuse în urmă cu trei decenii, în toiul unui alt război), Prințul Sturdza avea "să se nască pentru a doua oară", după cum singur descrie înrolarea sa în Legiunea Străină. Misiunile îndeplinite în cadrul ei l-au purtat pe Ilie-Vlad Sturdza în Africa și în Asia, paginile finale ale cărții fiind scrise cu atâta împăcată seninătate și înțeleaptă modestie încât cititorul poate rămâne cu impresia explorării liniștite a unei lumi exotice. Farmecul și umorul evocărilor din Legiunea Străină contrastează în mare măsură cu dramatismul și cu stilul direct al întâmplărilor trăite în România (ceea ce trădează implicarea emoțională aparte a autorului în viața și destinul istoric al "țării pierdute").

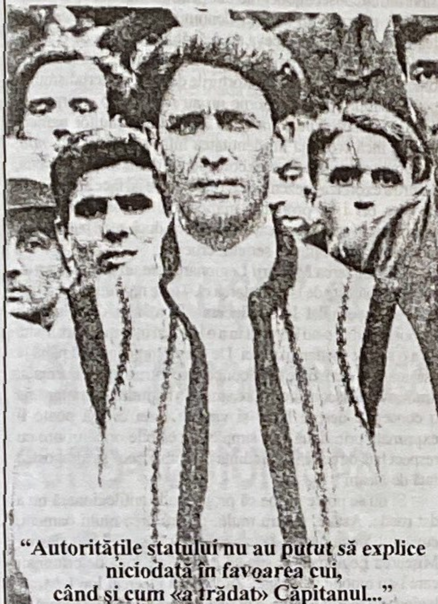
Din păcate, amintirile de față se termină destul de abrupt, în timpul misiunii autorului în Indochina. Vârsta înaintată și diversele probleme de sănătate, dar poate și o anume discreție aristocratică, l-au împiedicat pe Prințul Sturdza să-și continue evocarea. [...]

Îmi îngădui să trasez aici, pe scurt, principalele repere ale biografiei sale de după întoarcerea din Indochina. În 1951, revenit la Paris, Prințul Sturdza iese din Legiunea Străină. La 21 februarie 1952, se căsătorește la Paris cu Lucia Yvonne Băleanu, fiica lui Gheorghe Băleanu și a Mariei-Lucia Cantacuzino-Pașcanu. Imediat după căsătorie, se vor stabili în Spania, la Madrid, alături de părinții autorului. Ilie-Vlad Sturdza a lucrat după aceea în domeniul contabil, în mai multe societăți spaniole, pensionându-se în 1975. În același timp, a fost în centrul activităților și întâlnirilor comunității românești din Spania, în mare parte regrupată la Madrid. Astăzi, la fel de receptiv și de generos ca întotdeauna, scrutând lumea și vremurile cu aceeași dreaptă maiestate seniorială, deși ajuns la venerabila vârstă de 86 de ani, este Președintele Comunității Românești din Spania, reprezentând, într-un fel, "ultimul mohican" al vechiului Exil românesc din țara lui don Quijote. [...]

De câte ori l-am întâlnit pe Prințul Sturdza, am avut sentimentul reconfortant al contemporaneității cu ultimii boieri români de altădată, capabili să reziste și să se impună, respectând un anumit cod de onoare, în orice circumstanțe istorice. Sunt convins că Prințul Sturdza ar fi fost același fermecător aristocrat și în pușcăriile comuniste ale anilor '50, dacă Dumnezeu ar fi voit să-i dea o altă cruce.

DE LA LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL LA LEGIUNEA STRĂINĂ

Fragmente din primul capitol al cărții („Începe al doilea război mondial")

"Autoritățile statului nu au putut să explice niciodată în favoarea cui, când și cum «a trădat» Căpitanul..."

În primul rând trebuie să spun că termenul de *război* mi se pare a fi, în cazul acesta, un eufemism. Într-adevăr, cu toate implicațiile de cruzime și de moarte ale unui război, cuvântul avea oarecum și o implicație de sentimente și atitudini nobile: război de independență, de întregire a patriei, de creare a unui imperiu. Dar al doilea război mondial a fost cu totul altceva. În afară de operațiunile militare propriu-zise sau de anumite interese tradiționale, el a fost caracterizat printr-o serie de masacre inutile de o parte și de alta, de trădările cele mai infame, de înșelăciunile și minciunile cele mai sfruntate la adresa a milioane de oameni nevinovați. [...]

Așa-numitul *Al Doilea Război Mondial* a fost cel mai sângeros și infam conflict din istoria lumii, conflict în care trădarea, minciuna, falsele făgăduieli au constituit fondul politic și ideologic.

Voi face în continuare o afirmație care, nu mă îndoiesc, îi va surprinde pe mulți: acest război începe la 30 noiembrie 1938 cu asasinarea lui Corneliu Codreanu de către Carol al II-lea și Armand Călinescu. Căpitanul reprezintă prima victimă a acestui război. Cititorul se va întreba: *Cum așa?!* Care este legătura? Am să mă explic.

Codreanu comisese imprudența, prin exces de sinceritate, să anunțe, încă din anul 1937, că la 48 de ore după venirea la putere a Mișcării Legionare vom semna un act de alianță cu Axa Roma-Berlin, ca bază de apărare împotriva agresivității imperialismului sovietic. Această afirmație a fost sentința lui de moarte, și anume din două motive.

În primul rând, Rusia Sovietică și Franța semnaseră, în 1935, împreună cu Cehoslovacia, un tratat de cooperare militară în cazul unui conflict cu Germania. Acest tratat nu avea însă nici un sens dacă țările vecine cu Sovietele nu erau de acord cu trecerea trupelor sovietice pe teritoriul lor, căci Rusia nu avea nici cea mai mică graniță cu Germania. Or, toate țările vecine – Finlanda, Estonia, Letonia și Polonia – refuzaseră deja să accepte o trecere a armatei sovietice pe teritoriul lor. Numai România lui Titulescu și a lui Carol al II-lea nu se declarase împotriva acestei eventualități. Venirea la putere – sau fie și numai o influență crescândă a Mișcării Legionare pe scena politică – ar fi putut să aducă România să ia aceeași atitudine ca și ceilalți vecini ai Rusiei Sovietice.

În al doilea rând, venirea la putere a Mișcării Legionare, sau a unui parlament și a unui guvern cu hotărâtă influență legionară, nu era deloc o posibilitate care putea fi exclusă. Mulțimile care în toată țara se manifestaseră în favoarea Mișcării, cu ocazia trecerii sicrielor lui Moța și Marin, din nordul Bucovinei până la București[1], recentele succese electorale[2], alianța cu național-țărăniștii[3] – toate acestea erau dovezi ale influenței și popularității crescânde a Legiunii. Care ar fi fost atitudinea României în cazul în care Mișcarea ar fi devenit responsabilă de politica ei externă se vădește nu numai din afirmația fermă a lui Codreanu menționată mai sus, dar și din următoarea întâmplare, la care am fost martor.

Printr-un prieten, ministrul [ambasadorul] Poloniei la București, tata[4] aflase despre o înțelegere feroviară între România și Uniunea Sovietică, prin care noi ne obligam să dăm voie trupelor rusești să treacă pe teritoriul nostru în cazul unui conflict între Germania și Franța sau Cehoslovacia. Cu Polonia, în acea vreme, aveam un pact de alianță militară defensivă, iar posibilitatea ca trupele sovietice să treacă pe teritoriul nostru era absolut contrarie acestui pact, constituind pur și simplu o trădare față de Polonia. Tata s-a dus imediat la sediul Mișcării și l-a informat pe generalul Cantacuzino. Eram de față când, câteva ceasuri mai târziu, Codreanu a venit să-l vadă pe tata și să-i spună că, în cazul că primul tren sovietic s-ar prezenta la granița noastră, va trimite o trupă de legionari să se împotrivească, chiar cu riscul vieții lor, la transbordarea materialului, sau a unităților militare ruse, în vagoane românești. Transbordarea aceasta era indispensabilă, pentru că între șinele sovietice era o distanță mai mare decât între ale noastre, așa că vagoanele rusești nu puteau trece ca atare prin teritoriul nostru, ci trebuiau să descarce și să reîncarce tot ce transportau. Căpitanul adăugase: "Știu că până la urmă nu vom putea rezista intervenției trupelor rusești, eventual sprijinite chiar de vameșii militari români, dar cel puțin nu se va putea spune că armata roșie a pătruns în țara noastră fără a întâmpina o disperată împotrivire".

În fața acestei atitudini hotărâte a Mișcării, prietenii politicii franco-sovietice, atât la București, cât mai ales la Paris, și-au dat seama că pactul lor putea fi zădărnicit printr-o victorie electorală a Mișcării Legionare. Or, pentru a evita o astfel de posibilitate nu exista decât un singur mijloc: distrugerea Mișcării. Această distrugere trebuia să înceapă, fără îndoială, cu înlăturarea definitivă a șefului ei, Corneliu Codreanu.

Clica filo-sovietică de la Paris și Londra a găsit în Armand Călinescu și Carol al II-lea persoanele dispuse – și din motive politice personale – să procedeze la lichidarea Mișcării prin orice mijloace. Aceasta a început prin arestarea Căpitanului, implicarea lui într-o parodie de proces, care nu avea nimic de-a face cu Justiția, și condamnarea sa, pentru "înaltă trădare", la 10 ani de închisoare[5]. Autoritățile statului nu au putut să explice niciodată în favoarea cui, când și cum "trădase" Căpitanul. Același sistem îl va întrebuința "justiția" generalului Antonescu și cu Alecu Ghica[6], câțiva ani mai târziu.

Al doilea act s-a petrecut la 30 noiembrie al aceluiași an. Corneliu Codreanu și alți treisprezece legionari aflați în detenție au fost sugrumați în duba care-i ducea la Jilava, în preajma pădurii de la Tâncăbești, așa cum au raportat chiar subofițerii de jandarmi însărcinați cu această "misiune". În spatele fiecărui legionar se afla un jandarm cu o frânghie. La un semnal dat, au aruncat frânghiile pe gâtul victimelor, sugrumându-le. După aceea, ajunși la Jilava, au tras fiecărui cadavru câte un glonte în ceafă, ca să "legitimeze" declarația apărută a doua zi în ziare și la radio, anume că "au fost împușcați pentru că au încercat să fugă de sub escortă" – clasic truc dezinformativ.

Mi-amintesc, de parcă ar fi fost ieri, de lovitura pe care am resimțit-o când am auzit vestea la radio, între două *fox-trot*-uri. M-am dus repede să-i informez pe tata și pe mama, care nu și-au putut stăpâni lacrimile[7]. Ne-am dat imediat seama că, cu acest asasinat, a început o fază nouă în istoria Europei: era primul dintr-o serie de evenimente care ne vor duce la o catastrofă fără precedent în istoria continentului nostru.

Dimensiunea internațională a acestui asasinat ne-a fost dat să o cunoaștem câteva zile mai târziu, când am aflat că diferiți reprezentanți diplomatici români în străinătate, colegi de-ai tatălui meu, fuseseră felicitați de către diplomații englezi și americani pentru "atitudinea hotărâtă a regelui și guvernului de la București". Încă o dovadă a "democrației" occidentale de pe atunci: un act complet ilegal, care nu ținea seama de nici un principiu democratic, devenea o faptă de o energie lăudabilă, referindu-se la un om care-și dăruise toată viața luptei împotriva imperialismului sovietic!

Pe străzile Bucureștiului am observat că mulți trecători aveau o expresie îndurerată. Asasinatul a produs, chiar în persoane fără simpatie pentru Mișcare, o impresie penibilă și o preocupare pentru viitor. Ce ne-a revoltat pe toți a fost că nici un om politic n-a exprimat nici cea mai mică critică. Pentru Carol al II-lea și Călinescu a fost dovada că pot săvârși orice crimă fără să fie trași la răspundere de nici un partid, de nici un om politic, de nici un parlament, de nici o instituție juridică sau morală. Dar exista altceva: mii de legionari s-au hotărât, în aceste condiții, să ia legea în mâinile lor, să aplice *singura lege* față de un stat care nu-și mai respecta propriile legi: *legea răzbunării*. Într-adevăr, ce altă posibilitate există de a stăvili excesele unui totalitarism criminal? Justiția nu mai exista, Executivul era supus în întregime unui număr redus de șefi care slujeau intereselor străine, Puterea Legislativă nu mai funcționa. Ideea răzbunării a pătruns în mulți legionari; mai curând sau mai târziu, trebuia, într-un fel, să se întâmple ceea ce s-a întâmplat. Ideea răzbunării avea, așadar, o logică simplă, dar reală. Avea însă și o parte negativă și foarte periculoasă (dincolo de orice alte considerații): represaliile pe care guvernul le putea declanșa la rândul lui (și care, după cum vom vedea, au fost groaznice).

---

1 Ion I. Moța (n. 1902) și Vasile Marin (n. 1904), plecați să lupte în Spania în numele lui Hristos, au căzut la Majadahonda, lângă Madrid, la 13 ianuarie 1937, iar trupurile lor au fost aduse și înmormântate în țară o lună mai târziu (pentru amănunte, *cf.* Răzvan Codrescu, *În căutarea Legiunii pierdute*, Editura Vremea, București, 2001, mai ales pp. 64-68, sau *Taina Jertfei. Dosar istoric Moța-Marin*, Editura Puncte Cardinale, Sibiu, 2002, mai ales pp. 29-33). [n. ed.]

2. La alegerile din decembrie 1937 (ultimele alegeri libere din România Mare) legionarii au obținut 15,5 % din voturi (ceea ce a răsturnat, practic, situația politică a țării, făcându-l pe Carol II să procedeze abuziv la anularea lor și la instaurarea dictaturii regale, în februarie 1938). [n. ed.]

3. De fapt, un *pact de neagresiune electorală*, încheiat în noiembrie 1937, la care au aderat și alte formațiuni (liberalii "georgiști", gruparea lui C. Argetoianu și Partidul Evreiesc). [n. ed.]

4. Prințul Mihail Sturdza (1886-1980) – diplomat de carieră, doctor în Drept Internațional, fost ministru al Afacerilor Străine (1940), mort în exil (Spania) și înmormântat la Madrid (Cementerio Almudena Civil). Ampla sa lucrare memorialistică, *România și sfârșitul Europei. Amintiri din țara pierdută*, apărută inițial în limba română (Editura Dacia, Rio de Janeiro-Madrid, 1966; reed. Editura FRONDE, Alba Iulia-Paris, 1994), a fost tradusă în mai multe limbi de mare circulație: engleză (*The Suicide of Europe*, Boston, 1968), spaniolă (*El suicidio de Europa*, Barcelona, 1970), italiană (*La fine dell'Europa*, Napoli, 1970; reed. Parma, 1999). [n. ed.]

5. Pentru procesul respectiv (23-25 mai 1938), cf. *Adevărul în procesul Căpitanului*, București, 1938 (reed. Miami Beach, 1980); *Il Processo Codreanu*, a cura di Horia Cosmovici, Parma, 1989; *Din luptele tineretului român: 1919-1939 (culegere de texte)*, Editura Fundației Buna Vestire, București, 1993 (pp. 273-409); Kurt W. Treptow, Gh. Buzatu, *"Procesul" lui Corneliu Codreanu (mai 1938)*, Col. "Românii în istoria universală", Iași, 1994. *Cf.* și Corneliu Z. Codreanu, *Însemnările de la Jilava*, Col. "Europa", München, 1994 (cea mai bună ediție de pînă acum). [n. ed.]

6. Prințul Alexandru Gr. Ghica (1903-1982) – "descendent din zece voievozi" (Petre Pandrea), absolvent, ca și Codreanu, al liceului militar de la Mănăstirea Dealu, avocat, doctor în Drept, șef al Direcției Generale a Siguranței și Polițiilor în timpul scurtei guvernări legionare, deținut politic timp de 23 de ani neîntrerupți (sub Antonescu, sub "capitularzi" și sub comuniști), figură legendară a închisorilor comuniste (cu numărul de încarcerare 807). Un strămoș al său, Grigore Alexandru Ghica, voievod al Munteniei (1834-1842), fusese întemeietorul Jandarmeriei naționale (3 aprilie1850). [n. ed.]

7. *Iată chiar* relatarea lui Mihail Sturdza: "Eram întorși din Copenhaga [unde autorul se afla în misiune diplomatică], într-un scurt concediu; în acea după-amiază lăsasem pe soția mea și pe fiul meu ascultând muzica ușoară de după prânz. Odihneam puțin, când fiul meu a intrat galben ca ceara în odaie, abia putând vorbi. «L-au omorât pe Căpitan!», îmi strigă el, cu pieptul greu de lacrimi. Între un vals și un jazz, radio-emisiunea se întrerupsese un moment pentru a anunța că Corneliu Codreanu, cu treisprezece alți legionari, fusesră împușcați, pe când erau mutați dintr-o închisoare în alta, în urma unei încercări de evaziune [evadare]. Îndată după această comunicare, muzica a reînceput. Zece luni mai târziu, când Călinescu, călăul Căpitanului, a fost executat, cei nouă legionari răzbunători, înainte de a se preda poliției de bună-voie, au ocupat cu forța postul de radio, întrerupând și ei pentru o clipă muzica ușoară, destulă vreme pentru a vesti țării: «Căpitanul a fost răzbunat!»" (*România și sfârșitul Europei*, ed. 1966, pp. 130-131/ed. 1994, p. 137). Mihail Sturdza reproduce în continuare (pp. 131-133/pp. 137-139) depoziția jandarmului Sârbu (asasinul direct al lui Codreanu), făcută în timpul anchetelor inițiate în toamna lui 1940, avansând apoi ipoteza "execuției rituale" de tip talmudic, sprijinit pe un citat din *Sanhedrin* (VII, 52b, 53a): "De câte ori se vorbește în Lege de ucidere, vei alege sugrumarea. Aceasta nu fiindcă este mai ușoară, dar fiindcă atunci când Legea zice ucidere, fără altă deslușire, se poruncește [se subînțelege] sugrumarea", ca și pe următoarea observație adiacentă: "Coincidența nu se oprește aicea. Într-adevăr, toate amănuntele ce același *Sanhedrin* ni le dă asupra modalităților prescrise pentru săvârșirea sugrumării corespund întocmai cu cele urmate în cele două tragice autobuze, cu o singură deosebire: Talmudul cere ca picioarele osândiților să fie îngropate în pământ până la glezne; jertfele lui Carol aveau gleznele lor legate de banca din față" (p. 134/pp. 139-140). [n. ed.]

HORROR VERITATIS

Gabriel Constantinescu

Sfârşitul secolului XX găseşte poporul român într-o stare de dezbinare fără egal, într-o stare de sărăcie materială, dar mai ales morală. Iar primul lucru ce trebuie făcut pentru a ieşi din această situaţie este aflarea adevărului, indiferent care este.

Avem nevoie de adevăr pentru a afla cât de adânc ne-am afundat în noroiul istoriei. Avem nevoie de adevăr pentru a şti cine ne-a omorât bunicii, ne-a mutilat părinţii şi ne-a ucis prietenii. Avem nevoie de adevăr, căci numai ştiind adevărul, vom putea şti ce trebuie să facem pentru a salva ce mai este de salvat. Avem nevoie de adevăr şi nu de linişte.

Un elev de liceu
Bucureşti, 1991

Cuvintele citate mai sus au fost rostite de un tânăr licean în anul 1991, când românii mai credeau că decembrie '89 a însemnat ruptura definitivă şi totală de trecutul comunist. Ele au fost puse, ca un simbol şi un îndemn adresat generaţiei tinere, pe frontispiciul "Culegerii de texte" intitulate *Din luptele tineretului român: 1919-1939* (Fundaţia "Buna Vestire", Colecţia "Istorie şi Adevăr", Bucureşti, 1993). În paginile introductive ale cărţii sunt furnizate câteva informaţii menite să-l lămurească pe cititor cu privire la geneza şi rostul acestei publicaţii. 1. Volumul din 1993 este la a treia ediţie. 2. Prima ediţie a apărut în exilul românesc, în 1988, constituind o încercare de a prezenta, prin fapte, atitudini şi documente, spiritul în care Corneliu Zelea Codreanu a conceput şi a clădit Mişcarea Legionară, în cei unsprezece ani "de lupte, de prigoniri şi de jertfe" în care i-a fost dat să o conducă. 3. "Responsabil pentru alegerea, dispoziţia, autenticitatea textelor care alcătuiesc acest volum: Duiliu Sfinţescu". 4. După vibrantul apel pentru "adevăr" al tânărului licean anonim, ne este dat să citim o emoţionantă "Închinare", pe care o reproducem integral:

Închinare

Lui Corneliu Zelea Codreanu, CĂPITANUL
deschizătorilor de drum şi piatră de hotar
în Istoria României moderne,

Celor ce şi-au pecetluit crezul în dreptatea luptei lui
cu propria lor viaţă,
Celor ucişi de peste o jumătate de veac prin
torturi, gloanţe, ştreanguri,
Celor arşi sau îngropaţi de vii,
Celor căzuţi pe front, trimişi "fără întoarcere",
Celor prizonieri surghiuniţi prin Siberia roşie,
Celor căzuţi luptând prin munţi, cu arma în mână,
Celor ce au albit prin închisori
sub "oblăduirea" democraţiei parlamentare,
dictaturii militare şi tiraniei comuniste,

Tinerilor de azi care
s-au sacrificat cântând
ca să spele ruşinea şi laşitatea părinţilor,

Celor ce vor veni, val după val,
să lupte şi să moară (de va mai fi nevoie)
pentru dărâmarea zidului de ură şi de mişelie
ce ne înconjoară
şi pentru apropierea neamului românesc
de Dumnezeu.

Nicolae Horodniceanu
Duiliu Sfinţescu
Nicolae Smărăndescu
Stelian Stănicel
(colaboratori permanenţi
ai lui Corneliu Codreanu în anii 1936-1938)

Unul dintre cei patru semnatari ai "Închinării", "colaborator permanent al lui Corneliu Codreanu" şi totodată editor al "Colecţiei de texte", Duiliu Sfinţescu, s-a săvârşit recent din viaţă în Franţa. În ţară, decesul a fost semnalat printr-un omagiu postum intitulat "Un patriarh", publicat în "Suplimentul săptămânal" al unui cotidian bucureştean în ale cărui pagini se strecoară uneori luări de poziţie şi atitudini care contrastează cu linia riguros "democratică" respectată de ziarul-mamă.

Autorul necrologului brodează elogiile aduse celui care a luat calea veşniciei pe canavaua unor date biografice. Astfel, aflăm că "Patriarhul" a făcut "studii temeinice la faimoasa Politehnică de la Charlottenburg"; că era "fiu al unuia dintre primii ingineri ai Căilor Ferate Române" şi "nepot al altui inginer, profesor acesta de sistematizare urbană la Academia de Arhitectură din Bucureşti"; că "şi-a văzut recunoscute meritele, fiind înălţat [sic!] în anul 1973 la rangul de Doctor Honoris Causa al Universităţii din Aachen", iar în anul 1992 Institutul de Construcţii din Bucureşti, urmând exemplul german, îi conferă la rându-i titlul de Doctor Honoris Causa.

În continuare, panegiristul de la "Suplimentul săptămânal" ne spune că personajul elogiat a fost un poliglot; că a colindat pământul de-a lungul şi de-a latul, "ţinând conferinţe în nu mai puţin de şase limbi"; că "stăpânea o limbă română de o rară bogăţie, uşor arhaică, fără neologisme, caldă şi totuşi aşa de inginereşte exactă, în afara oricăror patetisme, a oricăror exaltări". Şi, în sfârşit, la capătul acestor înşiruiri de merite, aflăm şi ceea ce reprezintă trăsătura definitorie a unui om care trăieşte angajat plenar în frământările veacului său: "A fost toată viaţa un om de dreapta, un bun român ortodox". Dar cum se pare că însuşirea de "a fi bun român", în anumite situaţii, ar putea avea şi conotaţii reprobabile, autorul acestei "oraison funèbre" ţine să precizeze că cel pe care-l elogiază face parte din categoria "bunilor români" care "repudiază excesele" şi "condamnă violenţa".

În faţa acestor volute verbale suntem îndreptăţiţi să ne întrebăm: Ce l-a împiedicat pe autorul acestui omagiu postum să spună verde, fără ocolişuri, că Duiliu Sfinţescu a fost legionar? A crezut cu tărie, până în clipa în care a părăsit veacul, pentru a se alătura camarazilor săi martiri, în idealurile Mişcării Legionare, aşa cum el însuşi mărturiseşte în "Cuvântul de încheiere către cititor" al volumului închinat *Luptelor tineretului român*, "Cuvânt" pe care, din respect pentru cel care a fost Duiliu Sfinţescu, îl reproducem în întregime:

...şi nu a fost de ajuns! Nici condamnarea din porunca regală, nici întemniţarea, nici sugrumarea care a urmat.

Trebuia dărâmat, distrus, compromis şi rodul celor zece ani de ridicare a unei generaţii în spirit creştin de jertfă. Trebuia exterminată elita virtual garantă a continuităţii pe linia trasată de Corneliu Codreanu. Trebuia deschisă calea deviaţiilor şi alunecărilor de la spiritual înspre politic: trebuiau create – post mortem – prin acte nesăbuite, în opoziţie cu vrerea lui Codreanu, referinţe pentru defăimarea persoanei lui şi a numelui de legionar.

Această defăimare, întreţinută şi necontenit repetată timp de o jumătate de veac, fără contestaţie posibilă – după bine cunoscuta tehnică comunistă – s-a imprimat în mintea generaţiilor care niciodată n-au auzit termenul de "legionar" decât în sens peiorativ, ca o calificare a unui om detestabil.

Neo-comunismul de astăzi continuă, agresiv, defăimarea pe toate azimuturile: oficiale, oficioase şi subterane. Dar, cum cu dreptate spunea cineva, nu poate fi indusă în eroare, la nesfârşit, o lume întreagă. Adevărul a început să-şi facă loc, în presă şi în diferite publicaţii. Acest volum este şi el conceput ca o contribuţie la rectificarea istoriei fenomenului legionar, sugrumat acum o jumătate de veac.

Din perspectiva tinereţii noastre de odinioară, puţinii bătrâni supravieţuitori ai Legiunii lui Codreanu socotim că ne revine datoria sacră de a aduce mărturie. Şi privim cu emoţie prospeţimea cu care se arată, ici şi colo, o generaţie tânără, însufleţită de setea de adevăr, de dragostea de Ţară şi de credinţa în Dumnezeu: chezăşia perenităţii însuşirilor sufleteşti ale neamului românesc.

D. S.

Într-o lume în care "Declaraţia universală a drepturilor omului" se vrea a fi catehismul prezentului şi temelia zidirii globalismului de mâine, teama de a rosti cuvântul "legionar", aşa cum o dovedeşte autorul omagiului postum închinat celui care a fost legionarul Duiliu Sfinţescu, este un fapt nu numai de neînţeles, dar chiar îngrijorător. Se pare că ne găsim în faţa unui sindrom psiho-social, de natură cvasireligioasă, ale cărui rădăcini nu trebuie căutate în tenebrele gândirii magice, ci mult mai aproape: în înţelegerea pe care democraţia contemporană o acordă conceptului de "transparenţă". Un sindrom cu consecinţe degradante pentru demnitatea persoanei umane, pe care nu greşim denumindu-l *horror veritatis*, teama de adevăr. Este ceva asemănător cu teama de demoni şi de duhuri rele, reminiscenţă din timpurile străvechi ale omenirii, pe care, cu toate eforturile depuse, materialismul şi pozitivismul epocii moderne nu au reuşit să o extirpe din adâncurile sufletului omenesc. În gândirea multor oameni stăruie încă credinţa în identitatea între *nomen* şi *essentia*, între nume şi realitatea care corespunde denumirii. De aceea, pentru a exorciza prezenţa diavolului, care îşi face apariţia ori de câte ori i se pronunţă numele, se folosesc sinonime perifrastice (ucigă-l crucea, ucigă-l toaca, ducă-se pe pustii, talpa iadului etc.), însoţite de semnul crucii.

Diabolizarea Mişcării Legionare este un proces istoric, care o urmăreşte de la înfiinţarea ei. Toate regimurile politice care s-au perindat la conducerea României după primul război mondial s-au întrecut în a o lovi, cu intenţia mărturisită de a o scoate în afara istoriei. De la calomnia josnică până la asasinate de o cruzime de neconceput pentru o minte normală, nimic nu a fost considerat prea mult în acţiunea de a sugruma o concepţie despre lume şi viaţă a cărei esenţă poate fi exprimată prin două idei simple, accesibile oricărui om cu respect faţă de adevăr: "credinţa în Dumnezeu" şi "dragostea faţă de Neam".

Şi nu se poate spune că propaganda antilegionară nu a dat roade. Astăzi, pentru mulţi, pentru prea mulţi oameni, cuvântul "legionar" este sinonim cu "asasin", iar despre Mişcarea Legionară se ştie că a fost "o bandă de criminali care l-au omorât pe Iorga". Zadarnic a încercat Ion I. Moţa, legionarul martir, care n-a pregetat să se ducă şi să moară în Spania pentru că "se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos", să restabilească adevărul, spunând: "Declarăm în faţa lui Dumnezeu şi a Istoriei că violenţele noastre au fost totdeauna de apărare şi legitim răspuns. Iniţiativa ilegalităţilor revine în întregime inamicilor noştri".

Dacă disecăm cu obiectivitate fenomenul antilegionar, ajungem la următoarele concluzii. O primă categorie de denigratori ai Mişcării este alcătuită din cei care văd în crezul naţional-creştin al Legiunii o primejdie de moarte pentru actuala "democraţie", în care doar "poporul ales" îi este îngăduit să-şi afirme calitatea de "naţiune religioasă" şi să-şi exprime naţionalismul fără rezerve. O a doua categorie este formată din cei pentru care a fi legionar este tot ce poate fi mai rău cu putinţă. Sunt cei care din ignoranţă acceptă siluirea adevărului, victime nevinovate ale mecanismelor dezinformării. În faţa lor nu poţi spune altceva decât *O, sancta simplicitas!*, cuvintele rostite pe rug de Jan Hus, când a zărit o femeie bătrână, simplă şi neştiutoare, care aducea vreascuri şi le arunca pe rugul lui, socotind că săvârşeşte astfel o faptă bună, plăcută Bisericii şi lui Dumnezeu.

Între cele două categorii sesizate mai sus, există o a treia: categoria celor care cunosc adevărul, dar se tem să-l rostească, victime cu bună ştiinţă ale sindromului *horror veritatis*. Ei ştiu că epicentrul martiriului în încleştarea aducătoare de moarte cu comunismul a fost la Aiud. Dar la Aiud au fost încarceraţi şi au murit legionari. Atunci, aruncăm un văl de tăcere peste morţii de la Aiud şi strămutăm simbolul luptei împotriva comunismului la Sighet. Acolo n-au murit legionari, aşa că evităm să-i omagiem pe cei pe care "democraţia" îi repudiază. Sunt însă cazuri pe care nu le putem trece cu vederea. Aşa cum este cazul Duiliu Sfinţescu, prea cunoscut ca personalitate în Occident pentru a-i anunţa trecerea la cele veşnice doar la rubrica "Decese" de la "Mica publicitate". În această situaţie, pentru a ieşi din impas, îi construim un panegiric în care, ca un substitut la calitatea sa de "legionar", îl omagiem ca "om de dreapta", ca "bun român ortodox", dar avem grijă să subliniem că "a repudiat întotdeauna excesele, condamnând orice violenţă". În acest caz, nu mai putem spune *O, sancta simplicitas!*; putem însă constata că "democraţia" impune să ne temem de adevăr, că *horror veritatis* constituie unul dintre pilonii pe care se sprijină edificiul lumii de astăzi.

CĂTRE SPRIJINITORII, COLABORATORII, ABONAŢII ŞI CITITORII FIDELI AI *PUNCTELOR CARDINALE*

Redacţia revistei *Puncte cardinale* mulţumeşte tuturor celor care, de-a lungul anului 2002, i-au sprijinit moral sau material eforturile publicistice şi editoriale, îndeosebi "vârfurilor de lance" ale Comitetului Internaţional ROMFEST (Părintele Gh. Calciu-Dumitreasa ş D-l Nicu Popa din Los Angeles) şi grupului de români din Montréal (D-nii J. Iamandi, Viorel Pană, Cătălin Obreja etc.) rămaşi credincioşi memoriei regretatului Nicu Naum – pildă de abnegaţie creştină şi românească.

Pentru anul 2003, costul abonamentelor din străinătate rămâne neschimbat. În ţară, din motive lesne de înţeles, preţul unui număr se majorează de la 10.000 la 15.000 lei, iar costul unui abonament anual (incluzând şi taxele de expediţie) devine astfel de 200.000 lei.

Tuturor abonaţilor, cititorilor, colaboratorilor, difuzorilor şi sprijinitorilor noştri le urăm **LA MULŢI ANI!** şi **SĂRBĂTORI FERICITE!**

În editorialul său din ziarul *Adevărul* de sâmbătă 23 noiembrie, d-l Cristian Tudor Popescu spune, printre altele: "Opțiunea covârșitoare, din toate sondajele, pentru NATO, *dușmanul legendar al lagărului comunist* [subl. n.], ține loc de referendum – poporul român s-a despărțit joi, prin liberă alegere, de comunism". Nu vom discuta aici cât de covârșitoare a fost opțiunea poporului român pentru NATO și nici cât de edificatoare și credibile sunt sondajele din care este dedusă această "covârșitoare opțiune", ci ne vom referi doar la cât de dușman al comunismului a fost și este, în continuare, NATO.

Încă de acum câțiva ani scriam undeva, în alt context, că ar fi o eroare să se creadă că Statele Unite și celelalte democrații occidentale au luptat, în perioada așa- numitului "război rece", împotriva comunismului ca ideologie. Nu, au luptat împotriva Golemului sovietic pe care tot ele îl moșiseră, dar care acum, scăpat de sub control, devenise extrem de primejdios. Încă din perioada celui de-al doilea război mondial, în Uniunea Sovietică, comunismul originar a suferit unele modificări de substanță, care au avut drept rezultat apariția unui hibrid ideologic, "național-comunismul". Transformat astfel, comunismul sovietic a servit, în perioada postbelică, drept suport ideologic al mesianismului de totdeauna al poporului rus, transformând astfel Golemul docil de odinioară într-un concurent redutabil la supremația mondială.

"*comunismului real*" nu a însemnat și eșecul comunismului doctrinar, pe care învingătorii din războiul rece, după victorie, l-ar fi pus la zid, judecat și condamnat dacă ar fi luptat, cu adevărat, împotriva lui, așa cum făcuseră, cu cincizeci de ani în urmă, cu nazismul. Dar ei nu l-au condamnat nici măcar *pro forma*. Mai mult decît atît, nu au lăsat nici pe alții să o facă la ei acasă. Când, în august 1991, după eșuarea puciului de la Moscova, Vladimir Bukovski a pus problema necesității începerii unui proces al comunismului, Occidentul s-a opus cu înverșunare. Dar să-i dăm cuvântul chiar dizidentului rus: *"Occidentul nu a cerut niciodată Rusiei să condamne comunismul, din contra. Eu m-am numărat printre cei foarte puțini care, în 1991, am încercat să organizez un proces al comunismului la Moscova. Vorbisem cu toți membrii guvernului Rusiei și i-am convins. L-am convins chiar și pe șeful KGB-ului de atunci, un oarecare Bakatin, care nu era kaghebist de carieră, ci fusese numit de Elțîn în funcție. Dar Occidentul a fost împotrivă. Occidentul a înțeles că, dacă arhivele Comitetului Central și ale Biroului Politic vor fi deschise, va fi la fel de rău pentru el ca și pentru membrii Biroului Politic. Afacerile lor din culise cu Moscova nu le-ar fi adus prea multă glorie"*. În altă parte, în alt context, Bukovski spune: *"Mai mult decât atât, Occidentul a făcut presiuni asupra Rusiei să nu deschidă arhivele. Știu foarte bine acest lucru, doar eu lucram atunci în acele arhive. Au fost proteste directe*

"FIRUL ROȘU" AL ISTORIEI CONTEMPORANE: COMUNISM EURO-COMUNISM NATO-COMUNISM

Argumente că NATO, *luptând* împotriva imperialismului sovietic, *nu* a luptat și împotriva comunismului ca ideologie sunt multe și la îndemâna oricui vrea să le vadă. În cele ce urmează vom trece în revistă doar câteva dintre acestea.

În primul rând, NATO nu putea să lupte împotriva comunismului atâta timp cât în majoritatea țărilor occidentale care făceau parte din această structură militară existau partide comuniste, unele destul de puternice ca să spere că vor putea accede la putere prin alegeri democratice. Nu mai vorbesc de partidele social-democrate, care nutreau aceleași sentimente față de regimurile comuniste de pretutindeni ca și tovarășii lor comuniști. Vezi cazul socialiștilor germani, care au fost principalii artizani ai "destinderii" din anii '70, destindere din care n-au avut de câștigat decât sovieticii. Dar nu numai socialiștii germani, ci și alte forțe social-politice occidentale au făcut, direct sau indirect, servicii Moscovei în perioada războiului rece. Căci iată ce spune, în această privință, Vladimir Bukovski, atât în cartea sa intitulată *Judecată la Moscova*, cât și în convorbirea pe care a avut-o, la Sighet, cu profesorul Anatol Petrencu, Președintele Asociației Istoricilor din Republica Moldova. Reamintim că Bukovski a fost unul dintre puținii privilegiați care au avut acces la arhivele secrete ale fostei Uniuni Sovietice: *"Cînd, în sfârșit, am pătruns în arhivele comuniste, în 1992, m-am interesat cu prioritate de politica externă. Recunosc, între noi, m-a interesat cu mult mai mult decât cea internă, deoarece ultima îmi era mai mult sau mai puțin cunoscută. Aventurile externe mă interesau mai mult. Și am găsit atunci o explicație a comportamentului Occidentului. Forțe social-politice foarte influiente din Occident erau legate de Moscova, în unele cazuri în mod deschis, în alte cazuri în secret, deoarece aveau interese comune. Nu este vorba de agenturi, de spioni. Este vorba de oportunitatea politică, de exemplu, pentru unele partide de stânga (socialiști, social-democrați) din Europa, de a face jocul Moscovei. Își aveau, desigur, motivele lor. Începând din anii '60, așa cum am constatat din documente, aceste partide credeau că doar întărirea influenței Moscovei în Europa le va permite lor înșele ocuparea unei situații dominante în Occident, ca forțe moderatoare... Cînd examinezi azi documentele secrete ale politicii externe sovietice, tragi concluzia, că, de fapt, aproape toate forțele politice* [occidentale – n.n.] *au colaborat cu Moscova într-o formă sau alta. De multe ori ele au fost pur și simplu un instrument al politicii sovietice"*. Este, deci, clar că, pentru a lupta cu succes împotriva comunismului, democrațiile occidentale ar fi trebuit să-l stârpească, mai întâi, la ele acasă. Or, nici vorbă de așa ceva.

În altă ordine de idei, timp de aproape o jumătate de secol (cât a durat "războiul rece"), Tribunalul Internațional pentru crime împotriva umanității nu a avut nici un fel de activitate. Nici crimele comise de Stalin în perioada postbelică, nici cele comise de celelalte regimuri comuniste din Europa de Est, nici ororile armatei sovietice în Afganistan, nici masacrele comise de Pol Pot în Cambodgia nu au fost considerate demne de interesul său. În ultimii ani, însă, Tribunalul și-a reluat activitatea, nu pentru a judeca crime comise de comuniști, ci pentru a pedepsi pe vinovații de "purificare etnică" din fosta Iugoslavie. Tribunalul de la Haga îl judecă astăzi pe Miloșevici penru naționalism, și nu pentru comunism, deși el a fost mare demnitar și în deceniile trecute, sub comunism, când s-au comis, în mod curent, crime asemănătoare, pentru care, însă, nimeni nu se gândește să-l judece.

Dar mai edificatoare, în acest sens, sunt argumentele oferite de comportamentul democrațiilor occidentale față de comunism după destrămarea Uniunii Sovietice și prăbușirea regimurilor comuniste din estul Europei. Subliniez încă o dată că este vorba de prăbușirea regimurilor comuniste și nicidecum a comunismului ca doctrină. Eșecul

și presiuni ale Departamentului de Stat, ale Ministerului Afacerilor Externe al Germaniei, ale Foreign Office-ului din Marea Britanie. Să nu cumva să se deschidă arhivele!". De asemenea, la fel de vehement a protestat Occidentul și când Elțîn a interzis apariția ziarului *Pravda*. "Nu se poate să interzici apariția unui ziar. Este nedemocratic", sunau protestele oficialităților din țările occidentale. Și presiunea exercitată asupra lui a fost atât de mare, încât, până *la urmă*, Elțîn a cedat.

Tot astfel s-au petrecut lucrurile și în celelalte țări foste comuniste din Europa de Est. Nicăieri nu a avut loc procesul comunismului, iar de celălalt proces, cel al decomunizării, nici vorbă. Totuși, trebuie să menționăm faptul că, în perioada 4-8 septembrie 2000, a avut loc, la *Vilnius*, în Lituania, neoficial, din inițiativa *Comitetului Internațional al Congresului de Evaluare a Crimelor Comunismului*, un fel de proces al comunismului din Europa răsăriteană. La acest proces au participat, în calitate de procurori și judecători, reprezentanți din Lituania, Letonia, Estonia, Ucraina, Bielorusia, Polonia, Cehia, Slovacia, Germania (fosta R.D.G.), Ungaria, Albania, Republica Moldova, România, Bulgaria și Cecenia. După trei săptămâni de dezbateri, la sfârșitul lunii septembrie, s-a *pronunțat* sentința. Tribunalul a apreciat că regimurile comuniste din fosta Uniune Sovietică și din țările care au format lagărul socialist au săvârșit – *singure* sau în comun – genociduri, crime împotriva umanității, crime de război. După pronunțarea sentinței, completul de judecată a adresat un apel Organizației Națiunilor Unite și tuturor guvernelor lumii să condamne ferm ideologia comunistă Dar nici procesul, nici apelul adresat nu au avut nici răsunet în rândul democrațiilor occidentale și al opiniei publice în general. Iar faptul că în *mass-media* nu s-a relatat nimic (sau aproape nimic) despre acest eveniment demonstrează limpede că "cineva" are tot interesul (și puterea!) de a ascunde "holocaustul roșu".

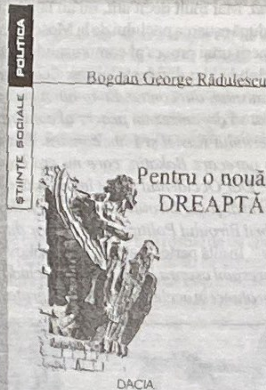
Mai mult decât atât, în ultimul timp, după ce am asistat la o timidă și spășită încercare de justificare și minimalizare a crimelor comuniste, suntem martori la desfășurarea unei viguroase contraofensive duse de politicienii și intelectualii vechii stângi din Occident pentru reabilitarea comunismului doctrinar și a formei sale cele mai elaborate, marxism-leninismul. Argumentele pe care acești "avocați ai diavolului" le aduc pentru a-și susține elucubrațiile sunt, în aceeași măsură, cinice și ridicole. Ca să ne dăm seama de acest lucru este suficient să ne cadă sub ochi doar un titlu de articol precum acesta: "Fin de communisme: l'hiver des âmes".

S-a ajuns până acolo încât oricine pomenește, fie și numai în treacăt, de crimele comise de regimurile comuniste este considerat fascist sau, cel puțin, reacționar. Astfel, imediat după publicarea *Cărții negre a comunismului*, s-au auzit voci care au susținut că această carte a fost scrisă ca "să înlocuiască, în memoria popoarelor, crimele naziste cu crimele comuniste". De fapt, lucrurile stau tocmai pe dos: holocaustul nazist este evocat periodic pentru a împiedica scoterea la lumină a holocaustului comunist. În ultimul timp, ori de câte ori se pune problema crimelor și ororilor comuniste, precum și necesitatea judecării acestora, această acțiune este bruiată prin reluarea și mediatizarea până la saturație a crimelor naziste, deși autorii acestora și-au primit demult pedeapsa, iar ideologia în numele căreia au fost săvârșite a fost aproape aneantizată.

În încheiere, nu putem să nu ne punem o întrebare esențială: **De ce refuză democrațiile occidentale cu atâta obstinație judecarea comunismului și a oribilelor crime săvârșite în numele acestei nefaste ideologii? Nu cumva pentru faptul că, dacă s-ar face un proces al comunismului, mulți dintre iluștrii lor reprezentanți ar trebui să ia loc în banca acuzaților?**

Demostene ANDRONESCU

PENTRU O NOUĂ DREAPTĂ – RADIOGRAFIA UNEI PROVOCĂRI

LUNGUL DRUM AL DREPTEI CĂTRE SINE...

După o lungă așteptare, a văzut în sfîrșit lumina tiparului, la Editura Dacia din Cluj (în colecția "Științe sociale", seria "Politica"), *Pentru o nouă dreaptă*, volumul de debut editorial al publicistului Bogdan George Rădulescu (director al revistei *Măiastra*, deocamdată intrată în hibernare, dar și colaborator – uneori controversat – al *Punctelor cardinale*, a cărui "Nouă Dreaptă" continuă să fie pe nedrept confundată de mulți cu ridicola grupare care scoate o revistă omonimă și care umple la răstimpuri Bucureștiul cu afișe subversive de o turpitudine înfuriată).

Lansarea a avut loc la Tîrgul de Carte "Gaudeamus" de la București, pe 28 noiembrie, bucurîndu-se de prezentarea "de efect" a d-lui Varujan Vosganian (la rîndul său analist avizat al dreptei, la care d-l B. G. Rădulescu a știut să apeleze la nevoie, dar pe care a comis neeleganța de a-l ignora complet în cuprinsul cărții sale).

"Eseu politologic" îndrăzneț și abil articulat în sistemul său de referință (hotărnicit între Noua Dreaptă franceză de tip Alain de Benoist și tradiționalismul eclectic de tip René Guénon), recentul volum mi se pare că suferă, totuși, de o dublă sfîșiere (care este a autorului însuși): pe de o parte între imperativul tradiției și inaderența la tradiția noastră dominantă, iar pe de altă parte între imperativul europenismului și inaderența la rezultantele istorice ale acestuia.

Evident supărat pe creștinism în general (și pe ortodoxie în particular), din păcate pe seama unei cunoașteri superficiale (despre care poate vom mai vorbi), d-l B. G. Rădulescu propune în loc tradiția astăzi cu totul livrescă a păgînismului traco-dacic sau a "creștinismului cosmic" (formulă în care bine s-a zis că trebuie să se fi rătăcit pe undeva o literă în plus, fiind vorba mai degrabă fie de *cretinism cosmic*, fie de *creștinism comic* !); în felul acesta, dreapta pe care o exaltă cu patos neologic și bibliografii la zi se vede așezată pe un straniu paseism abstract, ca să nu spun pe o fantasmă moral-spirituală. Tot așa, părînd a reduce europenismul la indo-europenitate și occidentalismul la capitalism, autorul nostru pariază pe o deschidere europeană confuză, pe care aci o recomandă și aci o veștejește, culpabilizînd pînă la urmă tot... creștinismul (ce pe de o parte ar fi încremenit de timpuriu într-un funest tradiționalism bisericesc, iar pe de altă parte ar fi fost purtătorul istoric al mai tuturor germenilor dizolvanți ai modernității!).

Cînd își suspendă speculațiile cultural-religioase (pentru care nu posedă instrumentarul necesar) și stă pe terenul mai pozitiv al politicului și al economicului, păstrînd cadrele "eseului politologic", cartea prinde o altă consistență, dinamitînd sistematic pozițiile stîngii de toate nuanțele, cu un condei nu lipsit de culoare și de nerv. Prin aceasta merită, măcar în parte, elogiile generoase din prefața semnată de d-l Teodor Baconsky (rezervat însă, la rîndul său, față de "fundalul tradiționalist pe care se proiectează, sporadic, liniile de forță ale volumului" și care "slăbește impactul generic al demersului"). Ne-am îngăduit să inserăm în pagina de față, pentru o informare cît mai judicioasă a celor interesați, cîteva fragmente din această foarte favorabilă prefață (intitulată "Dreapta între crepuscul și zenit"), dar și din programul introductiv al autorului (animat de mari ambiții primenitoare).

Dincolo de toate acestea, cartea merită citită pentru pertinența deopotrivă retrospectivă și prospectivă a analizei socio-politico-economice a problemei, iar autorul ei se poate mîndri cu un debut onorabil, ce lasă loc unui viitor mai bun, atît pentru performanța sa personală, cît și pentru o posibilă reconstrucție a unei drepte viabile și funcționale, care nu va putea să nu-l numere printre precursorii ei.

(R. C.)

FRAGMENTE DIN PREFAȚA CĂRȚII ("DREAPTA ÎNTRE CREPUSCUL ȘI ZENIT")

[...] În pofida unui subtitlu modest ("eseu politologic"), cartea *Pentru o nouă dreaptă* de Bogdan George Rădulescu pretinde și permite o lectură solicitantă. E densă, redactată sofisticat, striată de idei cu anvergura duratei lungi și bazată pe bibliografii exigente (din care nu lipsește omagierea unor nume uitate, precum Keyserling). Autorul vînează pe un teren gol sau accidentat de superstiții ostile. Și o face scriind elegant, departe de hermetismul limbajelor specializate, întrucît nutrește ambiția, tardiv romantică, de a integra mari ansambluri poliedrice. Textul se articulează la intersecția dintre privirea antropologică și o remarcabilă cultură a politicului, iar rezultatul e mai mult decît stimulant. Avem în față cea mai sistematică sinteză românească despre rădăcinile, ipostazele contemporane, dificultățile teoretice, tribulațiile volitive și virtualitățile dinamice ale gîndirii de dreapta. Bogdan George Rădulescu are nu doar meritul de a fi concentrat o problematică îndeobște difuză, ci și pe acela de a-și păstra calmul analitic și de a progresa, cu luciditate, spre degajarea unor soluții. Argumentele sale – culese din ambele tabere, cîntărite onest și formulate nu atît prin diabolizarea obsesivă a stîngii, cît prin critica erorilor de parcurs ale dreptei – conving orice spirit încă liber.

Personal am rezerve doar față de fundalul tradiționalist pe care se proiectează, sporadic, liniile de forță ale volumului. Am impresia că grila guénonistă este nefastă pentru vitalitatea practică a doctrinelor de centru-dreapta. Deși nu este dogmatic prezentă în volum, reflexele sale (figura decăderii inexorabile, mitul ciclicității) se insinuează subtextual, slăbind impactul generic al demersului. Altfel spus, cred că orice poziționare declarat "metapolitică" obturează aria acțiunii politice imediate. Bogdan George Rădulescu presimte de fapt aceste limite peste care pășește atunci cînd susține că "reproiectarea creativă a tradiției dreptei în această lume postmodernă este dictată nu atît de pulsiunea conservatoare, cît mai ales de un gest de avangardă". El nu propune așadar un bocet funerar și nici o utopie reacționară, ci un act de întemeiere descărcat în cinci direcții capitale: refuzul egalitarismului, deconstrucția etno-culturală a individualismului capitalist de matrice liberală, remodelarea ideii europene din perspectiva unei critici a globalizării și dedramatizarea proiectului național în contextul unui personalism deopotrivă responsabil și comunitar. Un întreg program. [...]

E clar că, în pofida pierderii de viteză și a desemantizării sale, cuplul *dreapta-stînga* se va menține pe parcursul deceniilor următoare. O dată pentru că Occidentul e angajat într-o serie de reforme instituționale cu vaste consecințe politico-economice (redefinirea rolului ONU, extinderea Uniunii Europene sau "noul" NATO). Apoi pentru că nu s-au conturat condițiile cultural-istorice pentru înlocuirea sau măcar modificarea structurală a sistemului democratic de sorginte laicistă. Un atare context obligă atît dreapta, cît și stînga să opereze cu mijloace de bord. Amîndouă sînt condamnate la o politică a pașilor mici. O politică fără orizont, văduvită de mize majore și punctată cu tranzacții neglorioase. Poate că ideologiile nu au murit, însă mi-e greu să-mi imaginez vreo nouă revoluție mondială. Și iată de ce: pe de o parte, pentru că, despărțindu-se de rădăcinile sale creștine și elenistice, Occidentul s-a blocat în alternativa de a-și menține supremația prin mijloace exclusiv tehnologice și militare sau de a renunța definitiv la rolul său de erou civilizator. Cum nimeni nu-și acceptă bucuros dispariția, e de presupus că strategia supraviețuirii se va focaliza pe întîia direcție arătată. Pe de altă parte, orice schimbare de paradigmă pare inconceptibilă atîta vreme cît imaginarul iluminist rămîne unica referință "legitimă". Cum să teoretizezi o "altă" revoluție cu instrumentele mentale și resursele umane fabricate de o modernitate care se reneagă copios, fără a se putea depăși? Este absolut inutilă o critică a capitalismului (de la dreapta sau de la stînga) atunci cînd majoritatea jucătorilor sociali pare încîntată de situația prezentă, cu tot cu idolatriile, mizeriile și sterilitatea ei cupidă. Occidentul, atît de fascinant și pentru români, se află în postura bizară a unui Marte castrat (dacă nu în aceea a unui Midas priapic).

N-aș vrea să păcătuiesc printr-un scepticism agnostic sau printr-o disperare necucernică. În fond, paginile lui Bogdan George Rădulescu tocmai asta încearcă și izbutesc: să lumineze un teritoriu obscur, să curețe Templul pentru a-l restitui vocației sale mai înalte și să reabiliteze intelectual o noțiune – "dreapta" – care a fost nedrept îmbrăcată fie în cămașa de forță a extremismului, fie în veșmintele demodate ale erei industriale. Bineînțeles, viitorul nostru, alături de acela al omenirii, rămîne impredictibil (spre satisfacția lui Popper, dușman neconsolat al istoricismului). Cu toate acestea, ar fi stupid să dezarmăm în așteptarea nu se știe cărei apocalipse purificatoare. Dacă generația MTV – răspîndită acum și în România – se va mulțumi cu subcultura de consum și cu aranjamentele politice moștenite, atunci efortul lui Bogdan George Rădulescu va fi încremenit într-o crepusculară singularitate heraldică. Eu sper însă că soarta acestei cărți remarcabile va fi cu totul fertilă, măcar prin dezbaterile substanțiale pe care ar trebui să le suscite. Sînt convins, bunăoară, că binomul multiculturalism-etnodiversitate deține un potențial conceptual și hermeneutic de prima mînă atît pentru definirea unui proiect social autohton, cît și pe planul discuțiilor despre corectarea (necesară) a procesului de globalizare.

Din păcate pentru meritata sa receptare, volumul include punctuale imprudențe tactice, pe care cerberii corectitudinii politice le vor decontextualiza polemic și demolator. În plus, forma actuală, complex elaborată, nu va fi accesibilă decît publicului elevat, îndeobște compus din persoane cu prejudecăți rezistente. Pentru a evita un zadarnic dialog al surzilor, dar și pentru a-și garanta o audiență extinsă, ar fi poate oportună pregătirea pentru tipar a unei versiuni abreviate, în care să persiste doar temele de căpătîi, aliniate decalogic.

Oricum, intervenind în spațiul nostru cultural cu această carte pregnantă, precisă și crudă, Bogdan George Rădulescu desfide clișeele debutului și promite să devină un nume realmente important. Un nume care va deranja – la dreapta sau la stînga – lenevia mentală a tuturor mandarinilor ideologici pe care o nouă gîndire vine, iată, să-i trezească din somn.

FRAGMENT DIN *INTRODUCEREA* AUTORULUI

Între epoca interbelică și "revoluția" din decembrie 1989, gîndirea de dreapta a fost pusă la noi între paranteze, iar consecințele le suferim și astăzi. O anume catacronie ideologică în raport cu restul Europei ne obligă nu numai la o recuperare a tezaurului autohton al gîndirii de dreapta, dar și la o urgentă sincronizare cu dezbaterile occidentale pe această temă. În acest sens, a re-defini direcțiile unei noi drepte românești a timpului nostru ar presupune să urmezi o logică dramatică a deconstrucției și recompunerii.

În eseul acesta, încercăm să schițăm identitatea unei posibile noi drepte în România, identitate care ar putea să se articuleze în funcție de cîteva atitudini ferme adoptate în fața cîtorva probleme stringente. Le enumăr aici pentru exemplificare, deocamdată fără o ordonare a lor:

1/ refuzul egalitarismului;

2/ poziția față de liberalism și capitalism;

3/ poziția față de integrarea europeană și de globalizare;

4/ redefinirea naționalismului și a noțiunii de comunitate de destin etnic.

Nu în ultimul rînd, am crezut de cuviință să ordonez pulsiunile difuze ale cuiva cu simpatii pentru o dreaptă virtuală, existentă deocamdată doar ca agitație culturală, în funcție de pozițiile pe care, cel puțin teoretic, o astfel de persoană le-ar putea adopta față de noțiuni fundamentale precum ***tradiția, ordinea, democrația națională, economia, monarhia, persoana umană, statul etno-politic, naționalismul european****.*

ROST – "MANIFESTUL ROMÂNESC" AL UNEI NOI GENERAȚII

*Ne bucurăm să putem consemna, spre sfârșitul acestui an, apariția numărului-pilot al publicației lunare **Rost**, apărute sub egida Asociației "Romfest XXI" (al cărei Președinte de Onoare este **Părintele Gheorghe Calciu-Dumitreasa**, prezent și în paginile revistei). Echipa redacțională este tânără și doldora de gânduri bune, pe linia constructivă a unei drepte despotmolite din nostalgiile sau teribilismele anilor anteriori. În fruntea ei se află un tânăr gazetar înzestrat în multe privințe și nu tocmai necunoscut cititorilor noștri: **Claudiu Târziu**. Acest număr-pilot (ce poate fi citit și pe Internet: www.romfest.org/rost) are un conținut actual și variat, idei limpezi și sănătoase, stil alert și percutant. El a ținut să apară sub semnul Centenarului Petre Țuțea (a se vedea coperta, cu una dintre superbele fotografii realizate de maestrul Mihai Oroveanu, dar și cu lămuritoare spicuiri din sumar), despre a cărui gândire economică dă seama, într-un articol substanțial, chiar d-l Varujan Vosganian. Ne pare bine să întâlnim în paginile noii publicații semnăturile unor colaboratori încercați ai **Punctelor cardinale** (Marcel Petrișor, Răzvan Codrescu, Florea Tiberian, Silviu Alupei, Bogdan G. Rădulescu etc.), alături de câteva nume ce ne sunt mai puțin cunoscute, dar vrednice de toată aprecierea: Manuel Haiduc, Petre Roibu, Radu Bălașa, Mihai Negru ș. a. (în unele cazuri pare să fie vorba de pseudonime).*

Reproducem în pagina de față editorialul semnat de d-l Claudiu Târziu, precum și glosa privitoare la titlul revistei (ce nu se vrea nici propriu-zis politică, nici propriu-zis culturală, ci mai degrabă de orientare morală și general spirituală).

*Sperăm că tinerii inițiatori (din categoria tot mai rară a celor cărora **le pasă**) vor avea înțelegerea și sprijinul cititorilor de toate vârstele, ca și al unor virtuali colaboratori, din țară dar și din străinătate, ca să poată apărea regulat din ianuarie 2003, iar nu cumva să sucombe după un număr-pilot atât de promițător. Când bate vânt proaspăt, e bine să nu ne zăvorâm ferestrele...*

(G. C.)

ROST: CUVÂNT, RAȚIUNE, SENS, ORDINE

În latină, *rostrum* însemna "deschizătură", "cioc", "plisc", "bot". Mai târziu, în latina populară, a început să însemne și "gură" în general (inclusiv gură omenească). În româna veche, sub forma *rost*, a fost moștenit cu acest din urmă înțeles (*n-avea rost ca să grăiască*; *a lăsat cu rost de moarte* etc.), păstrat astăzi doar în câteva expresii de largă răspândire (a învăța *pe de rost*, a lua *la rost*) și stând la baza verbului *a rosti* ("a spune din gură, cu voce tare; a formula un gând"). Pe această *linie* semantică au *mai* apărut derivatele *rostire*, *rostitor* etc. Poate și sub influența grecescului *logos*, care înseamnă deopotrivă "cuvânt", "rațiune", "știință", dar și "vorbire", "gură", "exprimare", *rost* a evoluat și el *spre* înțelesul "rațiune", "sens", "tâlc", "noimă", "scop", cu care se folosește astăzi în mod curent (*a avea* sau *a nu avea rost*, *a da de* – sau *a găsi* – *rostul unui lucru*, *a pune rost* – adică ordine – *în lucruri*, *a-și face un rost* pe lume sau în viață etc.). Așa a apărut verbul *a rostui* ("a da sens", "a pune ordine"), cu derivate ca *rostuire*, *rostuitor* etc. Cuvântul a evoluat, așadar, în direcția spiritualizării înțelesului său. Constantin Noica era de părere că traducerea cea mai bună a primei propoziții din *Evanghelia după Ioan* ("La început a fost Cuvântul...") ar fi, în românește, "La început a fost *Rostirea*...", pentru că *rostul* sau *rostirea* stau cel mai aproape de bogăția de sensuri a cuvântului grecesc din original: *logos*.

Creat prin *Rostirea* (Cuvântul, Verbul) divină, omul este el însuși, spre deosebire de toate celelalte ființe din lumea văzută, făptură *rostitoare* (înzestrată cu grai, cu vorbire, deci și cu gândire), dar și *rostuitoare* (care poate înțelege *ordinea* și poate face *ordine* ea însăși, care are *sens* superior și poate da *sens* lucrurilor). Omul are un *rost* dat de Dumnezeu, dar uneori caută să-și facă *singur* alt *rost*, după mintea lui. În orice caz, starea cea mai rea a omului este aceea de *a-și pierde rostul* (orice rost), de *a fi fără rost* pe lume. Iar cel mai mare serviciu care poate fi făcut omului (individual sau comunitar) este acela de a-l ajuta *să-și (re)găsească rostul*.

Revista *ROST* își propune tocmai acest obiectiv la nivelul lumii românești, care în comunism și-a pierdut *rostul* (*rosturile*) și care trebuie să se redescopere pe sine, în primul rând prin recursul la tradiție.

EDITORIAL ROSTUL NOSTRU EDITORIAL

În veritabilul Babilon mediatic și organizațional, umbrit în mare parte de spectrul ratării, din România ultimilor 13 ani, nu pare a mai avea loc nici un nou venit.

În aceste împrejurări, un grup de *tineri*, beneficiind de *girul* onorant al unor nume de marcă ale spiritualității românești, își croiește *drum* în spațiul civic. Iar motorul principal al acestei grupări este ***Rost***-ul.

Scepticismul pe care-l poate stârni o atare întreprindere azi este *alimentat* de o mentalitate păguboasă, tentată să plaseze orice grup cu o emergență nouă pe linia mediocrităților neputincioase, care populează, anonime, societatea civilă a ultimului deceniu și mai bine.

Însă, posibila îndoială a unora nu ne descurajează. Dimpotrivă, ea are efectul de a ne accentua hotărârea și de a ne responsabiliza cu asupra de măsură.

Inițiativa noastră a fost provocată de sentimentul că nu ne regăsim în nici o formulă de acțiune civică sau politică din cele existente în România lui 2002.

Pe de altă parte, nu ne împăcăm cu realitatea că mulți români se rușinează de apartenența *lor* la acest neam. Nici nu admitem ca românismul să rămână monopolul siniștrilor avortoni ai național-comunismului, care compromit un ideal generos. Motive suficiente pentru a ne afirma răspicat crezul. Chiar cu riscul de a fi murdăriți de "vecinătatea" discursivă a unor alcătuiri civico-politice care își trag seva din agitarea demagogică a valențelor naționaliste.

Nu ne temem că vom fi taxați drept "extremiști" pentru voința și curajul de îndreptare a unei societăți bolnave.

Prin urmare, ***Rost*** este expresia publicistică a unui românism sănătos, care își află temeiurile deopotrivă în tradiție și în modernitate.

Acest manifest românesc nu are un caracter strict politic, nici exclusiv cultural, ci este menit resurecției morale și spirituale a românilor, întru recăpătarea demnității naționale și impunerea unui posibil *model românesc* în lume. Din această perspectivă sunt obligatorii redescoperirea valorilor *tradiționale* și consolidarea identității naționale. Cum necesar este ca discursului nostru să nu-i lipsească simțul obiectivității.

Rost ambiționează să aducă în peisajul publicistic românesc o stare de spirit tonifiantă și motivantă pentru generația nouă a românilor de pretutindeni. O stare de spirit înălțată pe reperele unei deveniri – personale și comunitare – firești. O stare de spirit capabilă să coaguleze o *nouă* elită de esență conservatoare – care va ști să răspundă dificultăților și provocărilor prezentului.

Considerăm că este *rostul* nostru să reaprindem și să întreținem această trăire, pe care, în termeni politici, am putea-o numi *românism constructiv*. Fără nostalgii paseiste, fără complexe și fără proiecte utopice.

Nu ne amăgim că vom reuși de unii singuri, ori că va fi ușor să dregem din mers ce s-a șubrezit sau s-a dărâmat în peste jumătate de veac. Mai ales în condițiile în care pilonii fundamentali ai societății românești sunt grav afectați. Printr-o propagandă insistentă și persuasivă, noțiunea de Familie a fost redusă la echivalentul unui capriciu; Biserica a devenit o valoare aleatorie; Școala – facultativă și inutilă; Armata – interval al umilinței declanșatoare de acte suicidale. Denaturarea rosturilor acestor centre de educație amenință să arunce în aer ordinea naturală a cetății, lăsându-ne pradă anarhismului.

Conștientizând toate acestea, refuzăm să continuăm a ne *linge* rănile fără încerca să le găsim leacul.

Revista ***Rost*** își propune să ajute lumea românească să-și regăsească *rostul* pierdut în comunism, redescoperindu-se pe sine, în primul rând prin recursul la *o tradiție legitimantă*, deopotrivă *națională* și *europeană*.

Claudiu TÂRZIU

O, Mamă, dulce Mamă!...

Anul acesta, ziua de 8 septembrie, prin Lica, mi-a aşezat în mâini o carte pe care am primit-o cu bucurie, cu emoţie, cu recunoştinţă, cu înfiorarea ce ţi-o strecoară în suflet un miracol. Este vorba de volumul de *Poezii* al duioasei noastre "Domnicu"; este salutul de "Bună dimineaţa" adresat ţării dinspre "soare răsare" de către doamna doctor Ana-Maria Marin Van Saanen.

Cartea este fără îndoială un miracol al iubirii, căci un fiu "unic" (în toate sensurile complexe ale cuvântului) a strâns în chenare tandre versurile MAMEI, nepreţuite giuvaere de gând şi suflet, ca să le dăruiască, "neţărmurit omagiu", celor ce vor dori să o caute în grădina cuvintelor frumoase, printre imagini şi metafore. Astfel a ajuns cartea şi la noi, cele ce am cunoscut-o, am admirat-o şi am iubit-o, închinându-ne cutremurător momentului de suferinţă ce a fost viaţa ei în temniţele comuniste. Astfel a ajuns şi la mine, ca să pot presăra pe filele cărţii lacrimile ce i le datorez, pentru că nimeni nu m-a făcut să înţeleg mai limpede şi mai zguduitor ce a însemnat în prigoana comunistă CALVARUL MAMELOR.

Dacă s-ar putea afla în lumea asta largă un geniu care să poată traduce în cuvinte ce a însemnat exact "calvarul mamelor", şi dacă s-ar fabrica o hârtie să le suporte jarul fără să se facă scrum, e mai mult ca sigur că nu s-ar găsi ochi care să nu orbească la focul rănilor sufleteşti, nici inimi care să nu se stingă de durere.

Doamna Bobi (aşa o alintam noi) m-a făcut să înţeleg ce poate însemna durerea unei mame şi că, dacă vom ajunge să-i iertăm pe cei ce ne-au jefuit tinereţea, ne-au furat viitorul, ne-au îngropat în moartea civilă şi în mizeria unei vieţi inumane, greu vom reuşi să-i iertăm pentru că s-au transformat în călăii mamelor noastre, doar pentru vina că ne-au crescut incapabili de a fi bolşevici.

....

Ne aflam la o închisoare în apropierea Aradului. Zi de vară. Din senin, o furtună puternică îşi tălăzuia vuietele în celula noastră. M-am urcat imediat la postul de observaţie, pe un grup de trei paturi suprapuse ce nu puteau fi văzute de la vizetă. Totdeauna furtunile m-au fascinat. Oricât ar fi fost de dramatice, le contemplam dezlănţuirea cu o bucurie ciudată, cu un sentiment ce l-aş numi frică contemplativă, chiar dacă termenul e hazardat. Prin dreptunghiul lăsat liber de un oblon ceva mai scurt decât fereastra nu puteam vedea decât un crâmpei de cer şi creştetul unui copac impunător, probabil un tei. Era suficient ca să-mi pot da seama de intensitatea furtunii. Nori negri să târau greu pe cer de plumb, brăzdat de fulgere lungi, a căror plesnituri se detaşau puternic din vuietul vijeliei. Şuviţe foarte oblice de ploaie cădeau despletit peste frământarea copacului chinuit de palele de vânt. Picăturile de ploaie erau atât de mari încât ropotul lor semăna cu cel al grindinei.

La un moment dat, am simţit lângă mine, cineva mă luase de mână şi mă strângea spasmodic, sugerându-mi zvâcniturile unui om biciuit. M-am smuls din contemplarea furtunii, ca să văd cine era lângă mine şi ce se petrecea cu ea. Era Doamna Bobi. Cu faţa scăldată în lacrimi, se înăbuşea în suspine. Părea icoana vie a unei dureri definitive. Se năpustise asupra ei, mai rău decât vijelia de afară, o durere infinită, totală. Lacrimile îi umpluseră toate potirele sufletului şi debordau abundent prin ochii stinşi de prea multul plâns. Mâna care mă strângea îmi transmitea zbuciumul inimii încleştate în neputinţa de a suporta disperarea unei situaţii fără ieşire. La privirea mea întrebătoare, doar şoapta stinsă a unui cuvânt: PAUL.

O, Doamne! Ce cuvânt ar putea tălmăci durerea mamei copleşite de grija copilului iubit până în vârful unghiilor şi lăsat în voia soartei neînduplecate? În torentul continuu al iubirii de mamă călăii au produs o ruptură. Prin ea năvăleau, cu aceeaşi continuitate, întunericul, disperarea, neputinţa. Ce poţi să faci sau să spui în faţa unui astfel de chin?!

Doamna Bobi mă făcea să înţeleg ce crudă realitate este CRUCEA. Ţi s-a dat, o porţi, nu ai ce face, nu ai nici o ieşire. Te zbaţi în carcera durerii, complet neputincioasă. Nimic şi nimeni nu poate îndulci cupa plină de venin. Nu există posibilitatea să poată trăi altcineva în locul tău acest abis de durere. Târziu afli că nu ai altă posibilitate decât să accepţi, să înţelegi, să iubeşti. Târziu afli că rugăciunea este o antenă prin care primeşti veşti de la Dumnezeu. Dar până să ajungi aici, de multe ori ţi-ai spus, ca şi Doamna Bobi:

Să strig? Să plâng? Să mă rog?
Să-nvăţ să silabisesc mereu "nu"?
Zadarnic!

Şi atunci, în disperare,

Îngropi în zid ce ţi-e mai drag pe lume.

Liberă de legături, te alini cu speranţa că poate cei ce vor veni după tine

Găsi-vor la temelie de ţară
O dragoste şi o lacrimă amară
De mamă, plângându-şi fecionii
Căzuţi în luptă cu-o hoardă barbară,
Sau dăruindu-se pe un altar...

Din ţara de dincolo de negură calitatea de mamă a Doamnei Bobi ne vorbeşte încă. Doamna doctor Ana-Maria Marin van Saanen ne arată încă ceea ce eu am înţeles în acea zi cu furtună. Şirul nesfârşit al mamelor încă mai urcă prin vremuri calvarul. Îl vor urca până ce căinţa va veni să spele durerea. Atunci am avut dorinţa nesăbuită să am puteri paranormale. Am dorit să am puterea să strâng în mâna mea toate fulgerele care au străpuns inimile mamelor noastre, ca să le prefac într-o miraculoasă săgeată capabilă să sfarme inimile de piatră. Am dorit să am puterea să adun toate lacrimile cu care mamele noastre au spălat lespezi de temniţă sau de biserică, şi să le arunc în obrazul aroganţei atee, comuniste. Azi n-aş mai face-o. Singurul care are tot dreptul să o facă este Iisus, Mângâietorul îndureratelor lor suflete. Şi o va face acolo unde nu va fi căinţă.

Mulţumim, domnule doctor Paul van Saanen, că omagiul adus mamei dvs. ne-a prilejuit o întâlnire în duh cu Doamna Bobi. Suntem sigure că a dobândit pacea divină în lumina cea lină. Spunem totuşi, din toată inima, alături de dumneavoastră, teluricul şi binecuvântatul: RESQUIESCAT IN PACE!

Aspazia OŢEL-PETRESCU

DR. PAUL MINEA

În ziua de 15 noiembrie s-a stins din viaţă cel ce a fost dr. **Paul Minea**, om de mare dăruire sufletească. El a contribuit la salvarea de la moarte a mai multor deţinuţi politici ajunşi pe ultima sută de metri. L-am cunoscut în împrejurări grele la Aiud, când viaţa mea nu mai valora nici cât o ceapă degerată.

Dr. Paul Minea s-a născut la 21 noiembrie 1921, în comuna Epûreşti, jud. Giurgiu, dintr-o familie de gospodari harnici, cu frică de Dumnezeu. Urmează Facultatea de Teologie, apoi Facultatea de Medicină din Bucureşti, pe care o termină în 1949. Pe data de 29 septembrie 1949 este arestat în cabinetul său medical şi dus la Securitatea Rahova, unde ancheta dură îl trece prin toate canoanele ei: baricada mică, baricada mare, anchetele încrucişate etc. Este condamnat ca "duşman al poporului" de către Tribunalul Militar Bucureşti, de către col. Pomârleanu, la 3 ani temniţă grea, trecând prin închisorile de tristă amintire Rahova, Jilava şi Aiud, de unde se eliberează după 3 ani şi 5 luni de detenţie. La 21 decembrie 1958, este arestat din nou din Sanatoriul T.B.C. Sinaia şi dus la Ministerul de Interne, unde este interogat de un sinistru călău, maiorul Enoiu, în legătură cu dr. Aurel Marin, mare somitate medicală, condamnat la moarte pentru "crimă de înaltă trădare". Cum dr. Paul Minea refuză să devină martor acuzator în acest proces, i se înscenează un alt proces pe bază imaginară, de "subminare a securităţii Statului", căpătând 15 ani muncă silnică, trecând din nou prin infernalele închisori: Uranus, Jilava şi Aiud. După decesul dr. Marola, medic deţinut, care avea în grijă secţia a II-a t.b.c., este numit în această funcţie dr. Paul Minea, dar în curând avea să intre în conflict cu locotenentul politic al închisorii, Lorentz, care scosese de pe secţia t.b.c. un grup de 12 preoţi, bătrâni şi bolnavi, sub motivul că înaltele foruri superioare ceruseră exterminarea misticismului din închisori. Cum dr. Paul Minea a refuzat să iscălească fişele de externare, cazul avea să fie lămurit de doctoriţa oficială a închisorii, Maria Balea, care ştia că în pântecele acestei închisori supravieţuiesc la limită încă 400 de deţinuţi politic. Dr. Paul Minea a fost eliberat pe 2 august 1964, printre ultimii deţinuţi politici, cu calificativul: recalcitrant! După eliberare, este angajat ca medic ftiziolog la Câmpina, apoi la Giurgiu, de unde se şi pensionează. După revoluţie, devine medic al AFDP Bucureşti, apoi preşedinte al acestei filiale, consultând în continuare şi, în măsura puterilor, ajutând pe mulţi foşti deţinuţi politici, cu alimente şi bani.

Dumnezeu să-l primească în Împărăţia Sa, că pe pământ dreptatea a fost pusă la vânzare.

Gh. PENCIU

DIMITRIE PACEAG

În acest târziu de toamnă "a murit cu cea din urmă moarte" **Dimitrie Paceag** ("Gandhi", cum îi spuneau camarazii lui de suferinţă), cel care "murise – după cum spune într-o poezie (pe care o reproducem mai jos, spre pomenirea sa) – în fiecare toamnă cîte-un pic".

Născut la 21 septembrie 1923, la Orhei, Dimitrie Paceag şi-a petrecut copilăria la Tulcea, unde a urmat atât şcoala primară cât şi o parte a studiilor liceale. În vara anului 1941, pe când era încă elev, a fost arestat, judecat şi condamnat, pentru activitate legionară, la 15 ani muncă silnică şi 10 ani degradare civică. Este întemniţat la Aiud, Vaslui, Văcăreşti, apoi la Alba Iulia, de unde – în martie 1943 – este trimis la centrul disciplinar de la Sărata, iar de aici, după o sumară pregătire, pe front. A participat la ambele campanii (pe frontul de Est şi pe cel de Vest), fiind citat de mai multe ori pe ordine de zi şi decorat. A fost lăsat la vatră în vara anului 1946 şi s-a stabilit la Bucureşti, unde, între timp, i se strămutase familia.

În 1952 este, din nou, arestat şi condamnat la 18 ani muncă silnică, pentru "crimă de uneltire împotriva ordinii sociale". După proces, este internat în lagărul de muncă de la Capul Midia (unde stă până la sistarea lucrărilor la canalul Dunăre-Marea Neagră), apoi este trimis la Aiud, Jilava, mina de plumb de la Baia Sprie şi din nou la Aiud, de unde se eliberează în vara anului 1964, o dată cu toţi ceilalţi deţinuţi politici. Se restabileşte în Bucureşti (unde avea familia: soţia şi o fetiţă) şi lucrează, până la pensionare, în 1986, pe diferite şantiere de construcţii.

După 1989, s-a înscris în Asociaţia Foştilor Deţinuţi Politici, în cadrul căreia a dus o rodnică activitate. A fost membru fondator al Fundaţiei "Buna Vestire" şi al Partidului "Pentru Patrie", organisme în care a activat până în anul 2000, cînd s-a îmbolnăvit. Între timp, a colaborat, cu articole, fragmente memorialistice şi poezii, la mai multe publicaţii postdecembriste de dreapta (inclusiv *Puncte cardinale*).

S-a stins din viaţă în ziua de 29 noiembrie 2002, după o lungă şi grea suferinţă.

Dumnezeu să-l odihnească în ceata drepţilor Săi.

BĂTRÂNUL

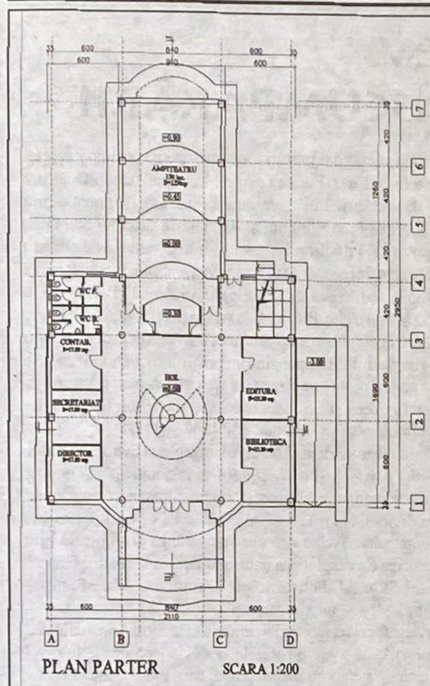
Simt sevele sleite cum se zbat
să urce către vârfuri prin tulpină,
mă-nfig tot mai adânc în rădăcină,
printre furtuni şi neguri să răzbat.

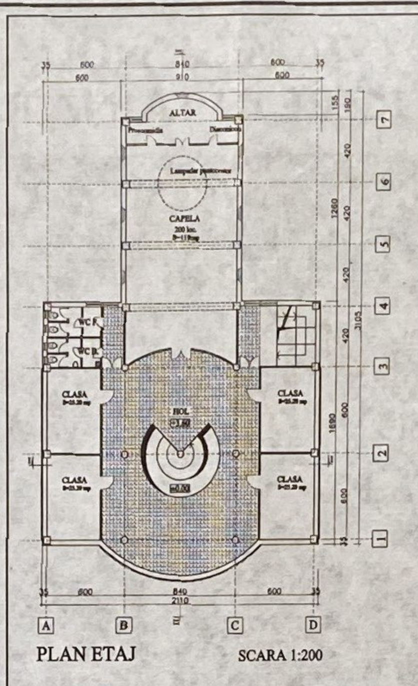
Cresc muşchii tot mai mult pe scoarţa mea
să-mi soarbă, parcă, ultima suflare;
abia mai prind, ici-colo, câte-o floare,
dar nu mai vin albinele la ea.

Nepârguitu-mi fruct abia-l mai cresc,
dar nimeni nu se-ntinde să mi-l ieie;
sunt numai cioate, bun de reteveie,
şi zi de zi frunzişul mi-l răresc.

În orice primăvară mă ridic
să cresc mai viu, ca-n anii tinereţii,
dar, desfrunzit şi sub vâltoarea vieţii,
în fiecare toamnă mor un pic.

Dar freamăt prin izbelişte şi cânt,
să ştie stejărişul din pădure
că nu mi-i spaimă moartea de secure,
ci c-am să putrezesc izbit de vânt.

ASOCIAȚIA MEDICALĂ CREȘTINĂ «CHRISTIANA»

Șos. Pantelimon, nr. 27, sector 2, București; E-mail: chr@mediasat.ro

INIȚIATIVA ÎNFIINȚĂRII: un grup de medici și preoți ortodocși din București.
ANUL ÎNFIINȚĂRII: 1990.
TEMEIUL STATUTAR: asociație creștin-ortodoxă de caritate; acordă asistență medicală, socială și spirituală; promovează conceptul de **medicină creștină**.

REALIZĂRI PÂNĂ ÎN PREZENT

- 27 de filiale în România, cu învățământ medical preuniversitar (peste 10.000 de absolvenți și 5.000 elevi în curs de școlarizare);
- sponsorizarea a o sută monahii și elevi săraci pentru efectuarea studiilor de medic și asistent medical;
- editură profilată pe teme medicale și teologice (peste 50 titluri de carte editate);
- a inițiat și sprijinit substanțial înființarea a trei mănăstiri, dintre care două cu slujire medicală;
- a organizat 12 simpozioane și numeroase schimburi de experiență, în țară și străinătate, pe teme medicale și de filantropie.

IMPASUL ACTUAL AL ASOCIAȚIEI

În București, activitatea Asociației, în principal a școlii și a editurii, se desfășoară într-o clădire închiriată, provizorie, improprie, motiv pentru care există riscul ca Ministerul Educației și Cercetării să nu mai acorde școlii avizul de funcționare.

Pentru construirea unui sediu propriu. conform proiectului anexat, Asociația are nevoie de cca 140.000 dolari SUA.

Vă rugăm să contribuiți, în limita posibilităților, la acest proiect.

Cu recunoștință,
Dr. Pavel Chirilă, Președinte

Persoane de contact: **Dr. Pavel Chirilă**, președinte al Asociației (tel: 4915133); **Prof. Elizeta Dincă**, director al școlii (252 05 17); **Biol. Nicoleta Macovei**, manager al școlii (tel: 448 03 07).

Cont în valută:
ROMANIAN BANK FOR DEVELOPMENT GSG
Bucharest Branch
4 Doamnei Street, 3 District Bucharest, Romania
Account: **S410251100296130457**
Code Swift: **BRDEROBU**
Titular cont: **A.F.M.C. CHRISTIANA** (Șos. Pantelimon, nr. 27, sector 2, București, cod postal 73381)

Cont în lei:
A.F.M.C. CHRISTIANA
B.R.D. – S.M.B.
251100996130457

VITRINA CĂRȚII

VENIȚI DE LUAȚI
BUCURIE
PĂRINTELE TEOFIL PĂRĂIAN

O sinteză a gîndirii Părintelui Teofil în 750 de capete

Arhim. Teofil Părăian, ***Veniți de luați bucurie! O sinteză a gîndirii Părintelui Teofil în 750 de capete,*** **ediție realizată de Ioan Gînscă, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2001.**

PĂRINTELE
ARSENIE BOCA
MARE ÎNDRUMĂTOR DE SUFLETE
DIN SECOLUL XX

O sinteza a gindirii Parintelui Arsenie în 800 de capete

Părintele Arsenie Boca, mare îndrumător de suflete din secolul XX, ***O sinteză a gîndirii Părintelui Arsenie în 800 de capete,*** **cuvinte de prețuire de Arhim. Teofil Părăian de la Mănăstirea Brâncoveanu – Sîmbăta de Sus, Editura Teognost, Cluj-Napoca, 2002.**

Pr. CONSTANTIN NECULA
SAREA PĂMÂNTULUI
Studii și articole de Pastorală
volumul I

TEHNOPRESS

Pr. Constantin Necula, ***Sarea pământului. Studii și articole de Pastorală,*** **vol. I, Editura Tehnopress, Iași, 2002.**

Editura
PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. SV02146903300

Gabriel CONSTANTINESCU (director),
Răzvan CODRESCU (redactor șef),
Demostene ANDRONESCU (redactor șef-adjunct),
Ligia BANEA (secretar de redacție), **Marcel PETRIȘOR, Florea TIBERIAN**
Adresa Redacției: **2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii 109, tel./fax 0269/422536**

Tehnoredactare computerizată
"PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company

"NOUL ADAM" ȘI "NOUA EVĂ"
SCURTĂ INTRODUCERE ÎN TAINA RĂSCUMPĂRĂRII

Nici în plină dramă a căderii, în cadrul de jale cosmică al îm-pielițării omului în animalitatea existenței bio-istorice, Dumnezeu nu închide geana de lumină a mîntuirii, lăsînd loc, în prevăzătoarea Lui milostivire, nu numai condiției de supraviețuire și perpetuare incluse în "caracterul *dublu* al «hainelor de piele»" (P. Nellas), dar și făgăduinței mesianice din laconica *Protoevanghelie*: "Dușmănie voi pune între tine și femeie, între seminția ta și seminția ei; Acela îți va ținti ție capul, iar tu Îi vei ținti Lui călcîiul" (*Fc* 3, 15). E aici, dincolo de bunăvestirea în sine a mîntuirii viitoare, o tainică investire misionară a femeii, menite să devină, din pricină a căderii, pricină a înălțării firii omenești. După o frumoasă tîlcuire ortodoxă din secolul al XIX-lea (aparținînd episcopului rus Visarion și citată de Serafim Rose în postumele sale), "prima femeie din lume a fost prima căzută în lațul diavolului și cu ușurătate s-a dat în stăpînirea lui; dar, prin căința sa, ea va înfrînge puterea lui asupra ei. Astfel, în multe femei, și îndeosebi în persoana celei fericite între femei, a Fecioarei Maria, acela va întîmpina o puternică împotrivire vicleșugurilor lui Prin sămînța femeii care este vrăjmașă seminței diavolului trebuie să înțelegem mai ales pe cineva anume dintre urmașii femeii, adică pe Cel Care din veșnicie a fost mai înainte așezat spre mîntuirea oamenilor, iar la vremea cuvenită s-a născut din femeie, fără sămînță bărbătească Zdrobirea capului șarpelui de către sămînța femeii înseamnă că Hristos va birui deplin pe diavol, luîndu-i toată puterea de a vătăma pe oameni Pînă la a doua venire, diavolului i se dă prilej să vatăme pe oameni, chiar și pe Însuși Hristos; dar rănile făcute de el cu ușurință se vor tămădui, precum rănile cele din călcîi, care nu sînt primejdioase, fiindcă în călcîiul cel acoperit cu piele groasă este foarte puțin sînge "

"Porțile iadului" vor fi pentru totdeauna sfărmate prin jertfa răscumpărătoare a *bărbăției hristice*, dar cu asentimentul prealabil și cu dăruirea totală a *feminității marianice*. Ipostaza feminină a umanului, cîndva temporar biruită de rău, se deschide de bunăvoie Duhului Sfînt, ca o poartă a mîntuirii, devenind astfel etern co-biruitoare a răului și mijlocitoare la Dumnezeu pentru toată "seminția" răsărită din ea. Astfel, la ceasul de cumpănă al lumii, maica tuturor celor vii după trup (*Fc* 3, 20) devine – printr-o fecioară din Nazaretul Galileii – și Maica tuturor celor vii după duh (*In* 19, 26-27); ea nu mai este doar dătătoarea de "viață moartă", *nekrós bios* (Sf. Grigorie de Nyssa), ci, prin dumnezeiescul ei Fiu, dătătoare de viață vie și netrecătoare, veghind maternal noul eon al învierii.

"Hristos Își asumă firea urmașilor lui Adam pentru a o *înnoi* dinlăuntru" (D. Stăniloae). Prin Iisus Hristos, "Noul Adam", și prin Fecioara Maria, "Noua Evă", omenitatea primește o nouă maiestate mistică în ambele ei ipostaze ontologice, fiind reorientată spre modelul castității și pusă sub puterea lucrătoare a Tainelor, a iconomiei harului care redimensionează firea, purtînd-o – paternal și maternal totdeodată – spre lumina neînserată a Zilei a Opta, unde "nici un blestem nu va mai fi" (*Ap* 22, 3). "Taina Bisericii este înscrisă în *cele două persoane desăvîrșite*: persoana divină a lui Hristos și persoana umană a Maicii lui Dumnezeu" (Vl. Lossky).

Oarecum în răspărul Tradiției (care vorbește pretutindeni de "Noul/Al Doilea Adam" și "Noua/A Doua Evă"), dornic de subtilă originalitate, P. Evdokimov (*Femeia și mîntuirea lumii*) strică acest echilibru paradigmatic (impus și de convergența soteriologică a umanului cu divinul, și de relația indisolubilă Fiu-Maică, și de curăția lor fără egal în sînul creației, și de primatul lor firesc în conștiința liturgică a Bisericii) și, luînd ca reper reprezentarea iconografică numită *Deisis* (unde "concepția clasică", adică Tradiția, pe care Evdokimov o socotește "nemulțumitoare", vede în Maria și în Ioan întruchiparea simbolică a celor două Testamente – Legea nouă și Legea veche), propune, nu fără ingeniozitate, o altă "unitate arhetipală", strict omenească, a Masculinului și Femininului: "Sfînta Fecioară și Sfîntul Ioan Botezătorul integrați în Hristos, unitate prefigurată în cei doi poli ai oricărui suflet: fiecare este totdeodată *roaba și prietenul Mirelui*". Pentru Evdokimov, care lasă impresia de a fi uitat că Hristos S-a întrupat *ca om adevărat*, Acesta nu poate reprezenta decît "universalul" supra-sexual, în regim de *coincidentia oppositorum*. Or, Iisus Hristos întruchipează pe "Noul Adam" nu atît în virtutea dumnezeirii (care este, desigur, mai presus de orice determinare sexuală), cît în virtutea omenității Lui (indiscutabil de sex bărbătesc, dar liberă de sexualitatea căzută a vechiului Adam); nu atît ca Fiu al lui Dumnezeu, cît ca fiu al Mariei, cea "din osul lui David" (asimilată, prin logodnicul ei Iosif, arborelui genealogic al lui Iesei). Aceasta nu contrazice cu nimic adevărul dogmatic că cele două firi sînt unite în divinoumanitatea lui Hristos *fără vreun amestec* și *fără vreo schimbare, afară de păcat* (formularea Sinodului IV ecumenic). Pe de altă parte, în firea omenească a lui Hristos, chiar dacă manifestată vizibil în ipostaza masculinului, femininul se recunoaște deopotrivă, căci în starea neatinsă de cădere, omenitatea este solidară ontologic în ipostasurile sale, unitatea dominînd diversitatea (în virtutea a ceea ce s-a numit "deoființimea" umanului, "după chipul" deoființimii divine).

Probabil pentru ca să fie menajată percepția comună, prea legată de "simetriile" experienței curente, nu se accentuează îndeajuns faptul că Sfînta Fecioară Maria Îi este lui Dumnezeu în același timp Maică și Mireasă, iar Hristos, ca om, îi este ei fiu trupesc, dar ca, Dumnezeu, îi este Mire duhovnicesc; iar Dumnezeu, nu doar prin nașterea cea "mai înainte de toți vecii", dar și prin raport cu nașterea cea după trup, Își este Sieși Tată și Fiu, ca Tată ceresc, cu puterea atotfăcătoare a dumnezeirii Lui, "umbrind-o" pe cea neîntinată, prin pogorîrea Prea Sfîntului și de-viață-făcătorului Său Duh, pentru ca Fiul cel din Treime ca Fiu al Omului să fie zămislit și născut din ea: "«Nu te teme, Marie, fiindcă ai aflat har la Dumnezeu. Și iată-n pîntecele tău vei zămisli și vei naște Fiu [...] și Fiul Celui-Preaînalt se va chema [...]». Și a zis Maria către înger: «Cum va fi mie aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?»". Și răspunzînd îngerul, i-a zis: «Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine și puterea Celui Prea-Înalt te va umbri; pentru aceea și Sfîntul Care se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema»" (*Lc* 1, 32 și 34-35).

Este evident că Noul Adam și Noua Evă deschid spre o *altă paradigmă a diviziunii sexuale*, anticipînd condiția îngerească a veacului viitor și comunitatea tainică a umanului cu divinul. Nu este tocmai exact ceea ce afirmă Lossky, anume că "născîndu-se din Fecioară, El desființează prin nașterea Sa despărțirea naturii umane în bărbați și femei". Nu ce-a creat dintru început Dumnezeu se desființează (împărțirea – nu despărțirea! – în sexe), ci ceea ce s-a adăugat acestei ipostazieri din cauza păcatului (sexualitatea animală, cu toate posibilele ei devieri pătimașe la nivel uman). Este vorba mai degrabă, cum bine va zice Lossky însuși mai tîrziu, de "răscumpărarea *eros*-ului", prin supunerea materiei de către spirit și prin reconexarea umanului la divin. "Conjugalitatea" iese astfel de sub teroarea "sexualității" păcătoase*, dar paternitatea și maternitatea, care conformează intim masculinul și femininul, rămîn în vigoare, ca realități complementare, definite însă spiritual, iar nu biologic. Ba mai mult, maternitatea vinovată a vechii Eve este înlocuită de maternitatea nevinovată a Mariei, care consimte primatului paternal al dumnezeirii ("Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvîntul tău!" – *Lc* 1, 38) și se face vrednică să nască pe Fiul lui Dumnezeu, dar consimte feciorelnic și paternității secundare a omenității (Dreptul Iosif), ajutorul cel după fire "pe potriva ei", cu care în chip neprihănit "lucrează" și "păzește" noul Eden al răscumpăratei comuniuni conjugale (*ecclesia domestica*).

Cu toate acestea, trebuie observat că accentul raportului dintre masculin și feminin se mută de pe binomul soț-soție/mire-mireasă, predilect definitoriu pentru primul Adam și prima Evă, pe binomul Fiu-Maică, pe care se întemeiază prioritar omenitatea reînnoită prin Al Doilea Adam și A Doua Evă. Faptul acesta sugerează tainic, în paradigma omenității, o relație intersexuală mult mai profundă și mult mai flexibilă, din care dispar conotațiile brute ale sexualității curente. Maternitatea deține o centralitate răscumpărătoare, dar complementul ei, simbolic vorbind, este mai degrabă "rodul" decît "sămînța". Noua Evă, cea întruchipată marianic, nu mai este atît femeia întregitoare a bărbatului, cît femeia ocrotitoare a tot și a toate. Sfînta Fecioară nu rămîne doar Maica Fiului ei, ci devine Maică a întregului neam creștinesc, acesta fiind și tîlcul cuvintelor lui Iisus de pe cruce, cînd îi încredințează unul altuia pe Maria, Maica îndurerată, și pe Ioan, Apostolul iubirii, zicîndu-i ei: "Femeie, iată, fiul tău!", iar lui: "Iată, mama ta!" (*In* 19, 26-27).

Creștinismul a crescut sub semnul acestei taine primenitoare. Dacă prin femeie (*Eva*) a intrat păcatul în lume, tot prin femeie (*Maria*) a venit mîntuirea de păcate. Născătoarea de Dumnezeu reprezintă icoana ideală a feminității, însumînd, în chip tainic, *maternitatea* și *fecioria*. Femeia creștină, născută mistic din *fiat*-ul Mariei, este angajată plenar în iconomia mîntuirii neamului omenesc: ea este izvor de viață și de înviere, sub raza transfiguratoare a harului dumnezeiesc.

Ambele sexe sînt chemate la împreună-lucrarea mînturii personale și obștești, făcîndu-se (fie prin Taina Cununiei, fie prin asceza fecioriei) vase de castitate deschise cu evlavie harului dumnezeiesc și urmînd marianic lui Hristos, Mirele ceresc al *kosmos*-ului ecclesial, întru Care unitatea ființială prisosește asupra diviziunii ipostatice și instaurează desăvîrșita armonie a *nunții mistice*, prin care *nimic nu se desființează* (căci dreapta credință nu pune la îndoială pertinența eternă a creației divine), ci *totul se transfigurează* pentru marele ospăț al Împărăției, unde nu se intră în "haine de piele", ci numai în "haină de nuntă" (cf. *Mt* 22, 11-12).

Răzvan CODRESCU

---

* Teologic vorbind, ar trebui evitată, la rigoare, confuzia care se face în mod curent, prin deducție autom[illegible], între *sex* și *sexualitate*. Sexul ține de structura ontologică a omului ("bărbat și femeie i-a făcut pe ei" – *Fc* 1, 27)), avînd desigur nu numai implicații materiale, ci și profund spirituale, în vreme ce sexualitatea, în forma biologică sub care o experiem în condiția noastră actuală, este doar o întrebuințare derivată și conjuncturală a sexului, necesară în prezența păcatului, dar ne-necesară în absența lui. Sexul există înaintea sexualității și subzistă abolirii ei, marcînd umanul în toată devenirea lui. Conform Revelației, istoria sexualității nu este decît intervalul indefinit dintre *sexul fără sexualitate al condiției originare* (caracterizate prin castitatea "îngerească", prin goliciunea cea fără de rușine) și *sexul fără sexualitate al Împărăției finale* ("Că la înviere nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sînt ca îngerii lui Dumnezeu în cer" – *Mt* 22, 30). Moartea și sexualitatea sînt "tovarășii de drum" ai păcatului. Unde nu mai este păcat, nu mai este nici moarte ("Moarte, unde-ți este boldul?" – *I Corinteni* 15, 55), nu mai este nici sexualitate ("nici nu se însoară, nici nu se mărită").